

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἄριθ. 32

10 Δεκεμβρίου 1978

Γραφεῖα : Ὀδὸς Μαυρομιχάλη 7 - Τ. 143
Τηλ. 36.34.152 — 65.11.669

ΤΣΙΡΗΙΑΝΛΗΝ ΖΑΧΑΡ.

ΚΑΘΗΓ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

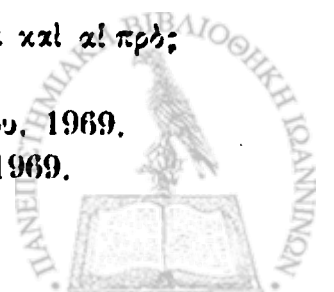
ΑΘΗΝΑΙ 1978

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ "ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ,"

1. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ: Σπυρίδων Λάμπρος, Α' έκδοσις, 1961, Β' έκδοσις, 1967.
2. ΣΠΤΡ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ — ΑΛ. ΒΑΜΒΕΤΣΟΥ — ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ — Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Σπυρίδων Βλάχος, ὁ ἀπὸ Ἰωαννίνων 1961, Β' έκδοσις 1970.
3. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ: Δημήτριος Σ. Μπαλάνος, Α' έκδοσις 1961, Β' έκδοσις 1963.
4. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ἡ συμβολὴ τῆς Ἠπείρου εἰς τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, 1963, Β' έκδοσις 1970.
5. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁ μῦθος τῆς ἀλβανικῆς συμβολῆς εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος, 1963.
6. ΙΩ. ΞΕΑΡΧΟΥ: Ὁ οἰκονομικὸςπραγματισμὸς τοῦ ἠπειρωτικοῦ χώρου, 1963.
7. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Γεώργιος Χατζῆς - Πελλερέν, ὁ ἠπειρώτης ἀγωνιστής, ὁ δημοσιογράφος, ὁ ποιητής, 1964.
8. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Χρ. Χρηστοδασίλης, ὁ διηγηματογράφος ὁ λογογράφος, ὁ πατριώτης, 1965.
9. ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ: Θάνατος - Ἀνάστασις σὲ μαγικὸ - θρησκευτικὰ «δρῶμενα» τῆς λαϊκῆς λατρείας τῆς Ἠπείρου, 1965.
10. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ἰωάννης Κωλέττης, ὁ ἠπειρώτης Πρωθυπουργός, 1966.
11. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ ξενιτεὶά καὶ τὸ δημοτικὸ τραγούδι, 1966, Β' έκδοσις, 1970.
12. ΝΙΚΟΛ. ΤΣΑΚΑ: Πάργα, 1966.
13. ΚΩΝ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ: Δαμήνικος Θεοτοκόπουλος, 1966.
14. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Δροσουλίτες, Ἠπειρος, Κρήτη, 1967.
15. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ὁ Γεώργιος Σταύρου καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, 1967.
16. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ἀγγελικὴ Χατζημιχάλη καὶ ἡ ἠπειρωτικὴ λαϊκὴ τέχνη, 1967.
17. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ: Ἠπειρῶται εἰς τὴν Ρουμανίαν (Α' καὶ Β') 1967.
18. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Σχολεῖα καὶ Διδάσκαλοι τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, 1967.
19. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ὁ Ἀλῆ πασᾶς ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, 1968.
20. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Γ. Καστριώτης (Σκευτέρμπεις) 1968.
21. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ἠπειρος καὶ Λακωνία. (Ἀπὸ τὴν Σπλάντζα ἕως τὸν Ἀύτοναμαχὸν Ἀγῶνα 1914), 1968.
22. ΠΑΝΑΓ. ΓΡ. ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Τὰ Ἐθνικὰ Κληροδοτήματα καὶ αἱ πρὸς αὐτὰ ὑποχρεώσεις τῆς Πολιτείας, 1968.
23. ΜΙΧ. ΠΕΡΑΝΘΗ: Λορέντζος Μαβίλης, ὁ ἥρωας τοῦ Δρίτσου, 1969.
24. ΔΗΜ. ΜΗΟΤΣΑΡΗ: Ἡ Ἀπελευθέρωσις τῶν Ἰωαννίνων, 1969.

(μεταφέρεται σελίδα 20)

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἄριθ. 32

10 Δεκεμβρίου 1978

Γραφεῖα : Ὀδὸς Μαυρομιχάλη 7 - Τ. 143
Τηλ. 36.34.152 — 65.11.669

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

Ἡ «Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία» ὀργανώνει τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1978, ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 7.30' μ.μ. εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Ἐλευθερίου Βενιζέλου 22 — Ὀμήρου, τὴν δευτέραν κατὰ σειρὰν πνευματικὴν ἐκδήλωσιν τῆς περιόδου 1978/79.

Κατ' αὐτὴν μετ' εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου θὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. Γιωργος Βαλέτας με θέμα:

«Ὁ Νικόλαος Κονεμένος καὶ τὸ ἀναγεννητικὸ τοῦ ἔργου».

Παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ τιμήσετε τὴν Ἡπειρωτικὴν ἐκδήλωσιν μετὰ τὴν παρουσίαν σας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ

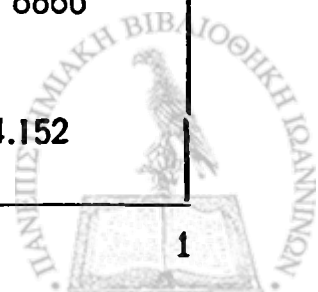
Ὁ Πρόεδρος
ΑΛΕΞ Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΤΑΘΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

Η ΝΕΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Τὰ Γραφεῖα τῆς Ἡπειρωτ. Ἐταιρείας μετεφέρθησαν στὸ ἰδιόκτητο Ἀκίνητο (πυρῆνας τῆς Πνευματικῆς Στέγης) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρομιχάλη ἀριθ. 7, στὸ ρετιρέ τοῦ βίου ὀρόφου.
Εἶναι ἀνοικτὰ καθημερινῶς τὶς πρωῖνές ὥρες.

Τηλέφωνο 36.34.152

Ο Πρωτοπρεσβύτερος Φωκίων

1878 - 1978. ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΥΚΟΥΡΣΙ

Έκατό χρόνια πέρασαν από την άτυχη επανάσταση της Ήπειροθεσσαλίας του 1878. Παρά την άποτυχία της είχε σφραγίσει την τύχη των δύο ελληνικών Έπαρχιών.

Στήν εξέλιξη του ιστορικού γίνεσθαι είναι κάτι ήττες πιδ πολυσήμαντες από τις μεγαλύτερες νίκες. Η πτώση του Μεσολογγίου και η ήρωϊκή έξοδος, η σφαγή της Χίου και η καταστροφή των Ψαρρών είναι αυτά καθ' έαυτά σημαντικώτερα ιστορικά γεγονότα, παρά εάν είχε αποφευχθή η πτώση της Ίερης Πόλης και τὰ δολοκατώματα των μαρτυρικών νησιών.

Είναι σημαντικώτερα διότι οί επιπτώσεις συνετέλεσαν στη γοργότερη και έπωφελέστερη εξέλιξη του ζητήματος της απελευθέρωσης της Ελλάδος.

Έτσι η Έπανάσταση του 1878 μαζί με την επίσης άποτυχούσα Έπανάσταση του 1854 και ο αναδρασμός που έπακολούθησε στα δύο διαμερίσματα έθεσαν επί τάπητος τὸ ανατολικὸ ζήτημα, πὸ έλυσε εν μέρει η συνθήκη του Βερολίνου με την προσάρτηση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα. Τὸ Ήπειρωτικὸ ζήτημα επέπρωτο γὰ λυθῆ με τὰ έπλα ύστερα από τριάντα τέσσερα χρόνια.

Κατὰ τὴ διάρκεια του Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου του 1878 ἡ Ένωμένη Έταιρεία Έθνικῆς Άμυνας και Άδελφότητος, τότε υπό την προεδρίαν του νομομαθοῦς Π. Καλλιγᾶ, άπηχούσα τὸν εθνικὸ πόθο της απελευθέρωσης των υποδούλων αδελφών ενέπνευσε και υποστήριξε τὸ έπιχείρημα της αποδάσεως μικροῦ έκστρατευτικοῦ σώματος από την Κέρκυραν στην αντιπέρα ήπειρωτικὴ άρχή.

Οί σχετικὲς συγγνώμεις είχαν άρχί-

σει από τὸ 1876. Όλοι σχεδὸν οί πρόκριτοι της Ήπείρου συνεφώνησαν με τὸς πάρα κάτω δρους:

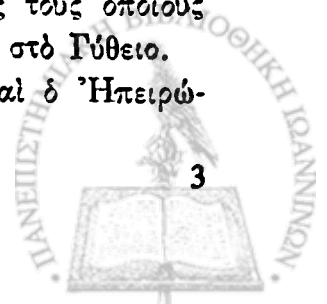
α) Νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλία Τουρκαλθανός, κατὰ τὸ πρότυπο του Γκιολέκα, από τὸς έγκρίτους εκείνους πὸ συνεφώνησαν.

β) Νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα της εξέγερσεως σῶμα έθελοντῶν από 3.000 - 4.000 άντρες καλῶς εξοπλισμένων με πυροβολικό.

Οί συγγνώμεις παρατάθηκαν ὡς τὸν Αὔγουστο του 1877. Τὸν Δεκέμβριο ανενεώθη ἡ κίνησις υπό του Παραρτήματος της «Έθνικῆς Άμύνης» Κερκύρας, τὸ δδοποιον και έτοίμασε σῶμα από 460 άντρες ὡς αποδοτικὸν σῶμα, πὸ θὰ άπετέλει κατὰ τὴν αντίληψίν της έναυσμα πρὸς εξέγερσιν του εντοπίου πληθυσμοῦ. Έπίστευεν έξ άλλου στίς ύποσχέσεις Τουρκαλθανοῦ άρχηγου και άκόμα δι τὴ μαστίζουσα τὴν ήπειρωτικὴ ενδοχώρα ληστεία και άναρχία είχε δημιουργήσει κατάλληλες ψυχολογικὲς συνθήκες.

Τὸ σῶμα τουτο υπό τις διαταγές των κάτωθι: του Κ. Τριτάκη, νεαροῦ και εὐφυοῦ στρατιωτικοῦ πεπειραμένου από τὸς εν Κρήτη και Γαλλία πολεμικοῦς άγῶνες, του νεαροῦ και ενθουσιώδους νέου Μίγωα Λάππα εκ Δροβιάνης Βορ. Ήπείρου, Γεν. Γραμματέως του Υπουργείου της Παιδείας άργότερα, ενός των σοφωτέρων και δημιουργικωτέρων Έλλήνων, του εκ Κερκύρας πρώην στρατιωτικοῦ Λαζαρέτου, δύο Ίταλῶν φιλελλήνων Λ. Πενάτσι και Κοντούρβια, του Γκιούζη, νέου από τὴ Χιμάρα και των Π. Καλκαντή και Θ. Γριγοράκη με 20 Λάκωνες τὸς δδοίους δι' ιδίων έξόδων επιβίβασαν στο Γύθειο.

Τὸ σῶμα άκολούθησε και ὁ Ήπειρώ-

της βλαχοπομπέας από τη Ζαγοριά Νάσο, Ίλλιας, οδηγός και γνώστης των μερών εκείνων, ο οποίος επέπρωτο να εγκαταλείψει, στο πεδίο της μάχης δύο αδελφούς νεκρούς.

Τῆ γενική ἀρχηγίαν τοῦ σώματος ἀνέλαβε ὁ Χιμαριώτης μοίραρχος τῆς Χωροφυλακῆς Γ. Στεφάνου Τσάλης ὄχι δεδαίως ἐξόχου διοικητικῆς ἱκανότητος, οὐτε κάτοχος στρατιωτικῶν γνώσεων ἀλλὰ πεπειραμένος, ἀτρόμητος καὶ καρτερικὸς ἄντρας.

Τὴν νύκτα τῆς 12 Φεβρουαρίου 1878 ἀποβιβάστηκαν ἀπὸ τὴ βόρεια ἀκτὴ τῆς Κερκύρας στὴν ἀπέναντι ἠπειρωτικὴ παραλία στὴ θέσῃ Μπερτενέσι, ὁ δὲ Τριτάκης μὲ τοὺς ἄντρας του κατέλαβεν χωρὶς μεγάλη ἀντίστασιν τὸ χωριὸ Λυκούρσι ὕψωσε ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ μικροῦ αὐτοῦ φρουρίου τὴν ἑλληνικὴ σημαία.

Τὸ ὑπὸ τὸν Λαζαρέτο καὶ Λάππα σῶμα κατέλαβε τὸ χωριὸ Τσοῦκα στὴ συμβολὴ τοῦ ποταμοῦ Μπίστριτσας μὲ τὸν Καλεσιώτη.

Δύναμιν ὑπὸ τὸν Στεφάνου κατέλαβε τοὺς πύργους τῆς Γκιάστας.

Πέντε ἡμέρες πέρασαν πολυτιμώτατος καὶ χρήσιμος χρόνος, καὶ ἐπικουρία ἀπὸ τὴν Κέρκυρα δὲν φαινόταν.

Στὶς 17 Φεβρουαρίου τὰ σώματα ὑπὸ τὸν Τριτάκη, Λάππα καὶ Λαζαρέτον καθὼς καὶ οἱ Καλκαντῆς καὶ Γρηγοράκης μὲ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς γενναίους Λάκωνες καὶ δύο φιλέλληνας Ἴταλοὺς προσέβαλαν τὸ ποιφλίκι χωριὸ Καλατήμπεη, ποὺ δέσποζε τοῦ ἐλώδους κάμπου, ἀπὸ τὸν ὅποιον περνοῦσε ὁ δρόμος πρὸς τὴν ὄρεινὴ Δίβρη.

Τὴ γέφυρα πρὸς Καλατήμπεη ὑπερῆσπιζαν 250 Τουρκαλθανοί. Ἡ μάχη ἄρχισε ἀπὸ ἀπόστασιν βολῆς ἀπὸ τὸ σῶμα Τριτάκη. Ἐμπροσθοφυλακὴ ἦταν ὁ γενναῖοι 20 Λάκωνες. Τὴν ὅλην ἐπιχείρησιν ἐστήριζαν

τὰ ὑπὸ τὸν Λαζαρέτο, Λάππα, Πενάτσι καὶ Κοντούρβια ἀποσπάσματα. Μετὰ μάχην δύο ὥρων οἱ Ἄλβανοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἀφοῦ ἔχασαν δύο σημαίες, ποὺ κυρίεψαν οἱ Κρήτες Κοσμαδάκης καὶ Βεργαυελάκης καὶ πολλοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίες. Παραδόθησαν δὲ πενήντα αἰχμάλωτοι μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Φείζο Μουαμέτ Ἀμπάξης διοικητῆς τῆς φρουρᾶς καὶ ὁ πρόκριτος Ραβὶκ Τσαρτσάνι.

Ὁ Στεφάνου ἐξ ἄλλου ἀπέκρουσε ἐπιτυχῶς ἐπίθεσιν ἄλλων Τουρκαλθανῶν ποὺ προσπάθησαν νὰ καταλάβουν τοὺς πύργους τῆς Γκιάστας πρὸς πρόποδες τοῦ Λυκούρσι.

Τὸ ντόπιο ἑλληνοχριστιανικὸ στοιχεῖο εἶχε ἀναθαρρήσει ἀπὸ τὶς νίκες τοῦ ἀποεατικοῦ σώματος.

Οἱ ραγιάδες ἐχδικοῦνταν μὲ τὸν τρόπο τοὺς παίρνοντας ἱκανοποίησιν καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους καὶ γιὰ λογαριασμὸ χιλιάδων ἄλλων ραγιάδων κατὰ τὸ διάστημα δουλείας τετρακοσίων ἐτῶν. Ἀφοῦ ἔστησαν πυραμίδα μὲ τὰ ὄπλα ἀνάγκασαν τὸν Φείζο Μουαμέτη νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ καυδιανὰ δίκρανα.

—Διάβα σκυλι κάτω ἀπὸ τὸ σπαθί μου! τοῦ εἶπε ὁ Λιόβη Μάνθος, ἕνας ἐνθουσιώδης χωρικός ἀπὸ τὸ χωριὸ Κουλουρίτσα τοῦ Δελβίνου.

Ἄλλὰ οἱ θραμβοὶ αὐτοὶ ἦσαν ἐφήμεροι. Τὸ ἀπαράσκειον τῆς δυνάμειος. Διχόνοιες καὶ ἀσυνεννοήσεις μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν. Ἐλλειψὴ πυροβόλων καὶ ἐνισχύσεων, ἀφιξὴ σημαντικῆς δυνάμειος τοῦ ἐχθροῦ, ἐπέφερε τὸ φρικτῶδες δράμα, ποὺ ἐσφράγισε τὸ τέλος τῆς ἀτυχῆς ἐποστρατείας.

Ἡ μεγάλη μαζα τοῦ ἐντοπίου πληθυσμοῦ δὲν ἔλαβε μέρος. Στὴν δυστακτικότητά της συνετέλεσαν οἱ ἀναμνήσεις παλαιῶν προσπαθειῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Γκιολέκα. 1847 τῆς ἐπαναστάσεως τῆς

Ἡπειροθεσσαλίας, τοῦ 1854 τῶν ὁποίων τὶς ἀτυχίες ἐπλήρωνε ὁ πληθυσμὸς μὲ ἀφθορο αἷμα ἐγκαταλειμμένος στὸ ἔλεος τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἴδιος ὁ ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως Ἄνθιμος, «δουλόφρων καὶ μισελεύθερος» χαρακτηριζόμενος, γύριζε τὰ χωριὰ συνιστώντας ὑποταγὴ καὶ ἀποκαλώντας τοὺς ἐπαναστάτας «παιδιά» καὶ «ὄχλον».

Ἐνῶ ὁ κυριώτερος σωματάρχης Τριτάκης ἔφυγε γιὰ τὴ Δίβρη μὲ σκοπὸ νὰ ἐξεγείρει τοὺς ὄρεινούς πληθυσμούς, οἱ κατέχοντες τὴν καίρια θέσση τοῦ Καραλήμπεη ὑπὸ τὸν Λάππα, ἀπὸ φόβο, ἐγκατέλειψαν τὴν μόνη ὁδὸ ὑποχωρήσεως τοῦ ἀρχηγοῦ Γ. Στεφάνου, πρὸ θρισκόταν ἀκόμα στὸ Λυκούρσι τραπέντες αὐτοὶ πρὸς Δίβρη.

Ὁ ἀγαθὸς καὶ γενναῖος ἀρχηγὸς ἐπίστευεν ἀκόμη στίς διαβεβαιώσεις τοῦ Τουρκαλβανοῦ φυλάρχου, ὁ ἑποῖος ἐνθουλάκωσε χίλιες πενταχόσιες λίρες, εἶδε πόσο ἐπιπόλαιη ἦταν ὀλη ή ὀργάνωση τῆς ἐπαναστάσεως, πληροφορήθηκε καὶ τὴ σύναψη ρώσοτουρκικῆς ἀνακωχῆς, καὶ παρέβη τὰ συμφωνημένα.

Στίς 23 Φεβρουαρίου ἰσχυρὴ δύναμη ἀπὸ τὴν Πρέβεζα καὶ Ἰωάννινα μὲ δύο τάγματα τακτικοῦ στρατοῦ, νιζάμηδων καὶ ἀτάκτων ρεντίφηδων διακοσίων, ἱππέων καὶ τεσσάρων τηλεβόλων καταλαμβάνει τὰ χωριὰ Βρυῶνι καὶ Ἅγιο Γεώργιο καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τῆς προσβάσεως τοῦ Λυκούρσιου στὴ Γκιάστα. Ὁ Γ. Στεφάνου ἀποφάσισε νὰ ἀμυνθῆ. Δυστυχῶς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συντρόφους του ἔχασαν τὸ θάρρος, ὑποχώρησαν πρὸς Ἐξαμίλια μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ διαπεραιωθοῦν ἀπέναντι στὴν Κέρκυρα.

Τὰ μεσάνυχτα τὸ τουρκικὸ πολεμικὸ Μαχμουντιέ ἀποβίβαζε νέα ἐπικυρία ἀπὸ 500 τακτικούς καὶ οἱ πολιορκημένοι τοῦ Λυκούρσιου περισφίχτηκαν μέσα σὲ σιδερένιο κλοιό.

Ὁ Γ. Στεφάνου μὲ τὸν ἀδελφὸ του Νι-

κόλαο, τὸν ἐπίσης Χιμαριώτη Γκιούζη καὶ μὲ ἄλλους ἑβδομήντα συντρόφους ἐθελοντὲς τὴν αὐγὴν τῆς ἐπομένης ὀρέθηκιν ἀντιμέτωποι 6.700 τακτικῶν καὶ ἀτάκτων. Εἶναι ἀπὸ τὶς σπάνιες περιπτώσεις τῆς ἱστορίας παρόμοια παράταξη ἀντιπάλων ἐνὸς πρὸς ἑκατό.

Ἐπίσης ὄρες οἱ γενναῖοι, σπρώχοντας καὶ σπρωχνόμενοι, κόπτοντες καὶ κοπτόμενοι, ἀναγκάστηκαν πρὸ τοῦ σφοδροῦ πυρὸς νὰ τραποῦν πρὸς Τσοῦκα, ὅπου ἀφοῦ διάδηκαν τὸν ὀρητικὸ ποταμὸ Μπίστριτσα μὲ πρωτόγονες σχοινογέφυρες ἐνῶ τὸ νερὸ ἔφθανε ὡς τοὺς μαστοὺς, ἔπεσαν σὲ ἐνέδρα φουστανελλοφόρων Τουρκαλβανῶν μπαμπέσηδων Τσάμηδων, πρὸ καλοῦσαν κραυγάζοντες μὰ τὸν Σ τ α υ ρ ὸ ν
κ α ἰ μ ἄ τ ῆ ν Πα ν α γ ι ἄ.

Ἐπὶ τέλος καὶ ὅσοι ἀπόμειναν ἀπὸ τὸ σῶμα Στεφάνου ἐτράπησαν πρὸς Δίβρη.

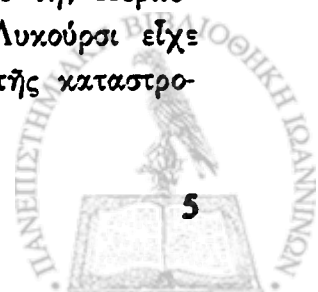
Δραματικὸ ἦταν τὸ τέλος ἐκείνων πρὸ εἶχαν κατεύθυνση πρὸς Ἐξαμίλια ὅπου ἤλπιζαν νὰ πάρουν τὸ διερχόμενο αὐστριακὸ ἀτιμόπλοιο ἢ βάρκες πρὸ ἔφταναν ἀπὸ τὴν Κέρκυρα.

Ὁ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς κατακρεουργήθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἄλβανούς, πρὸ τοὺς καταδίωκαν, μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ εὐγενὴς Ἰταλὸς φιλέλληνας Κοντούρβια. 124 συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καὶ μεταφέρθηκαν εἰς Ἰωάννινα ρακένδυτοι καὶ πεινασμένοι.

Ὅταν παρατάχτηκαν μπροστὰ στὸ Βαλὴ τῶν Ἰωαννίνων στὴν ἄθλια αὐτὴ κατάσταση τοὺς εἶπε:

— Ἄν εἶναι ἀπὸ τε σᾶς νὰ χαλάση ἢ Τουρκιᾶ, ἔς χαλάση μιὰ ὄρα ἀρχύτερα.

113 πρὸ κρύφτηκαν στὴν παραλία κατῶρθσαν νὰ διασωθοῦν μὲ ἀτιμάκατους καὶ βάρκες πρὸ ἔφθασαν ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ὅπου τὸ πυρπολούμενο Λυκούρσι εἶχε στείλει τὸ τραγικὸ μῆνυμα τῆς καταστροφῆς.

Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΑΙΧΜΑΛΩΤΩΝ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ. ΓΚΙΑΟΥΡΛΑΡΙΣΜΟΙ...

Ο Μιλτ. Σεϊζάνης, στο βιβλίο του «Η πολιτική τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1878. Ἐν Ἀθήναις 1879, σελ. 131, μεταφέρει περιγραφή «αὐτόππου μάρτυρος».

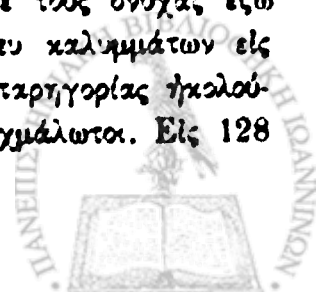
«Τὸ Σάββατο ἀπὸ πρωίας ἀστραπηδὸν διεδόθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ὅτι, φέρουσι τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ οἱ μὲν Τούρκοι σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐξῆλθον εἰς προὔπαντησιν μέχρι Ἀσφάκας, τρεῖς ὥρας μακρὰν τῶν Ἰωαννίνων, τινὲς δὲ τῶν Τουρκισσῶν ὠπλίσθησαν καὶ διὰ μαχαιριδίων, ὅπως κεντήσωσι τοὺς αἰχμαλώτους. τὸ ἔβραϊκὸν στοιχεῖον προέπεμψε τὸ ἄγριον τοῦτο σκυλολόγιον μέχρι Μ. Μπεγδανῶν (πρόκειται γιὰ τὸ Μεγάλο Μπιστούνι) εἰς τὰ ὄμματα δὲ πάντων, Τούρκων καὶ Ἑβραίων, ἦταν ἡ χαρὰ ἐξωγραφισμένη, ἐνῶ θανάσιμος λύπη ἐθέριζε τὰς καρδίας τῶν Χριστιανῶν θρηγούτων ἀδιαλείπτως.

» Περὶ τὴν ὥραν 10 τουρκιστὶ εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν ἡ θριαμβευτικὴ αὐτῆς παμπή, ἧς προηγούντο 3 ἑλαι ἵππικοὶ μὲ γυμνά τὰ ξίφη, ἐν ἡμίταγμα μουσταχαφίτς καὶ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν ἤρχοντο τὰ θύματα.

» Οἱ Ἕλληνες αἰχμάλωτοι, ἐναντίον παντὸς πολεμικοῦ νόμου, ἦσαν δεδαιμένοι ἀνὰ δύο ὡς ληστὰί. Προηγούντο τούτων δύο ἄνδρες ὑψηλοῦ ἀναστήματος, πιωγνοφόροι, ἀρειμάνιοι, ὑψηλοὶ καὶ ὑπερήφανοι. Ἡ θεία πρόνοια ἐπέτρεψε νὰ μὴ ἀποθάνωσι εἰς τὴν μάχην, ἵνα παρασθῶσι μάρτυρες τῆς θλιβερᾶς ταύτης σκηνῆς. Εἰς τὸν ἕνα τῶν ἀνδρῶν τούτων ἡ ἑλληνικὴ σημαία καὶ ραβδίσιμοι ἀφθογοί. Κατόπιν τούτων ἠκολούθησαν 2 τηλεδόλλα Κρούπ καὶ 4 ἑμπροσθογεμῆ, ὁπισθεν δὲ αὐτῶν ἀναμῆξ μουσταχα-

φίτς καὶ ρεδίφ. (τακτικοὶ καὶ ἀτακτοί). Ἡ ἀδοξὸς αὐτῆς παμπῆ δὲν ἤκολούθησε τὸν φυσικὸν δρόμον τῆς, ἀλλὰ κάμψασα ἐπίτηδες καὶ ἀπολέσασα 1) 4 δρόμου διήλθε διὰ τῆς συνοικίας Ἀρχιμανδρείου, ὅπου εὑρίσκεται καὶ τὸ δεύτερον Ἑλληνικὸν Προξενεῖον. Ὁ Πρόξενος κ. Λόντος πληροφορηθεὶς ἐγκαίρως τὰ διατρέχοντα, εἶχε διατάξει νὰ κλεισθῶσι τὰ παράθυρα. Ἐπὶ τὸ δεύτερον Ἑλληνικὸν Προξενεῖον ἤρχισεν ἡ τουρκικὴ μουσικὴ παιανίζουσα τὸν γνωστὸν τῆς Κρήτης ἕμνον τοῦ 1867.

» Ὁ Ἕλληγ στρατιώτης Κοσκινὰς 3 φέρων τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν ἕνα ἀντικρύσας τὰ ἑλληνικὰ παράστημα ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, ἀποκαλύπτειτῆς εὐσεβάστως καὶ κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ θυρεοῦ προσφέρων τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμὸν εἰς τὰ ἑλληνικὰ σήματα. Τοῦτο ἤρκεσε. Φωνὴ ἀγρίας λύσσης διεδέχθη τὴν εὐγενεστάτην ταύτην πράξιν τοῦ Ἕλληνοστρατιώτου. Λυσσῶντες οἱ Τούρκοι τακτικοί, ἀτακτοί, Τουρκόπουλα, Τούρκισσαι ἐπιπίπτουσι κατὰ τοῦ Ἕλληνοστρατιώτου καὶ χάλια ραβδίσιμων, γρονθοκοπημάτων, λακτισμιῶν, ἐμπτυσμιῶν, ὕδρευων, γκισουρλαρισμιῶν πίπτουσι κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ δεξιῦ Ἕλληνοστρατιώτου! Γυμνοί, τρέμοντες ἐκ τοῦ φόβου, πειναλέοι, κάτισχοι, ἄνευ ὑποκαμίσιων, μὲ τοὺς δυνχας ἔξω τῶν ὑποδημάτων ἄνευ καλυμμάτων εἰς τὴν κεφαλὴν, ἄνευ πατηγορίας ἠκολούθησαν οἱ Ἕλληνες αἰχμάλωτοι. Εἰς 128

» συμποσούμενοι ἐρρίφθησαν, ἀφοῦ χιλι-
 » στήν φοράν ἐδάρησαν καὶ ὑδρίσθησαν,
 » εἰς τὰς γνωστὰς φρικτάς φυλακὰς τοῦ
 » Ἁλῆ Πασᾶ, ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἔπου νή-
 » στεις, γυμνοὶ καὶ ἀπέλπιδες θ' ἀποθάνω-
 » σι θεβαίως ὄλοι, καὶ θ' ἀπαλλαγῶσιν ἀπὲ
 » τὰ ἀνπόφορα ταῦτα βασανιστήρια, καθ'
 » ἦν στιγμήν πολλοὶ αὐτῶν ἀσθενοῦσιν, ἐν
 » οἷς καὶ ὁ Κοσκινᾶς (εὐτυχῶς ἢ ἀπελευ-
 » θέρωσις αὐτῶν κατωρθώθη βραδύτερον».
 (Ἡπειρος Τόμ. Β'. 1964)

α.χ.μ.

Ο ΦΙΛΗΜΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡΩΤΟΥΡΓΟΙ

Φιλήμων γ. + 1890 — Ἱεραμόναχος
 καὶ Ἀρχιμανδρίτης ἀπὸ Ἁγίου Ἀνδρέα
 Δελβίνου, υἱὸς Κατσογιάννη. Σπούδασε
 στὰ σχολεῖα τῆς Δρόβιανης καὶ τοῦ Ἀργυ-
 ροκάστρου. Προσκολλήθηκε στὸν τότε ἀρ-
 χειρατεύοντα Παντελεήμονα Δρυῖνουπέλε-
 ως, πού εἶδε τὰ προτερήματά του καὶ τὸν
 χειροτόνησε Ἀναγνώστην καὶ ἔπειτα Ἱε-
 ροδιάκονον.

Στις 23 Ἰουνίου 1859 χειροτονήθηκε
 ἡγούμενος Μονῆς Δρυῖνου καὶ ἀπὸ Φῶτος
 ἔγινε Φιλήμων καὶ μετὰ ἓνα χρόνον ἔγινε
 Ἀρχιμανδρίτης. Γιὰ τὶς ἀρετὲς του ἀνα-
 δείχθηκε παμψηφεί ἀρχιερατικὸς Ἐπίτρο-
 πος Δελβίνου.

Στὴ Μητρόπολη Δελβίνου 1866 —
 1878, 1881 — 1885, ἀπ' ἔπου πῆγε στὴ
 Μονὴ Θεολόγου. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1869
 ἐκαλλώπισε τὸ ἱερὸ τῆς Μονῆς, τὸ τέμπλο
 ἀπὸ κυπαρισσοξύλο. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1876
 ἔχτισε τὴν Κεντρικὴ Σχολὴ Ρίτζης πέντε
 λεπτὰ μακριὰ ἀπὸ τὸ Μοναστήρι κοντὰ
 στὸ πλάγι τῆς Λεοντίτσας, πού ἔκαμε τὸ
 1888 καὶ τὴ λιθίνη γέφυρά του.

Μονὴ Θεολόγου. Τὸ 1876
 συνεστήθη ἡ Κεντρικὴ Σχολὴ γιὰ τὴν ἐ-
 ξυπηρέτηση τῶν γύρω χωριῶν. Ἰδρυταὶ
 τῆς οἱ ἀδελφοὶ Ν. Λάππα ἀπὸ τὴ Δρόβια-
 νη· στὴ μνήμη τοῦ ἀποβιώσαντος ἀδελφοῦ
 τοῦ Εὐθυμίου. Γι' αὐτὸ καὶ ὀνομάστηκε
 Εὐθύμιος Κεντρικὴ Σχολὴ Ρίτζης. Ἐξυ-
 πηρετοῦσε τὰ χωριὰ Κουλουράτες, Ἁγιος
 Ἀνδρέας, Τσαρκοβίτσα, Λουψάτες, Γιαν-
 νιτσάτες, Μάλτσιανη, Γράβα, Κομάτες,
 Καισαράτες.

Λαμπριδῆς (Ἀγαθοεργήματα· Α'. σελ.
 57) «ὁ φιλόμουσος τῆς Σταυροπηγιακῆς
 Μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἡγούμενος
 Φιλήμων γενναίως πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ πα-
 ρὰ ταύτῃ τοῦ Εὐθυμίου τοῦ Λάππα Σχο-
 λείου συνεβάλετο χορηγῶν ἐνταυτῷ ἀπὸ
 τοῦ 1868 τὴν τροφήν τοῦ διδασκάλου. Ση-
 μειωτέον δέ ὅτι τὸ Σχολεῖον τοῦτο ἔχει
 καὶ μαγαζεῖα, 2000 γρόσια περίπου ἀπο-
 φέροντα».

Ἀναγνώστης Τρίχας.
 Ἀπὸ τὸ χωριὸ Τσαρκαβίτσα τοῦ Δελβί-
 νου πού πρωτοστάτησε στὸ ἀγροτικὸ κίνη-
 μα τοῦ 1864 καὶ στὸ ἐθνικοαπελευθερωτι-
 κὸ τοῦ 1878 (Λυκούρσι).

Ἀναγνώστης Κονόμος.
 Ἀπὸ τὸ χωριὸ Δίβρη τοῦ Δελβίνου.

Ζήσης Σταύρος. Ἀπὸ τὸ
 χωριὸ Γριάσαντην τοῦ Δελβίνου.

Καὶ τοὺς τρεῖς καταριέται ἡ δημοτικὴ
 Μούσα μαζί με τὸν ἡγούμενον τῆς Μονῆς
 Θεολόγου ἀρχιμανδρίτη Φιλήμονα ἀπὸ
 τὸν Ἁγιο-Ἀνδρέα, πού ἀναστάτωσαν τὸ
 Βιλαέτι.

ΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ

1. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας κ. Βαρβιτσιώτη απομακρύνθηκε από τις θέσεις του Γενικού Διευθυντού Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας και του Κυβερνητικού Επιτρόπου στη Ριζάρειο Σχολή ο κ. Φειδᾶς.

Αυτό είναι ένας καλός οίονδος για τα πράγματα της χειμαζόμενης Σχολής. Με την παρουσία του στη θέση αυτή είχε συντελέσει να φθάση στο τελευταίο σκαλί της υποβαθμίσεως της ή Ριζ. Σχολή.

Ἡ Σχολή φυσικά είχε πάρει τὸν κατήφορο ἀπὸ τὸ 1945, ὅταν ἐξαμοιώθηκε μετὰ τις ἄλλες Ἱερaticές Σχολές. Στις ἡμέρες ὅσπου τῆς Κυβερνητ. Ἐπιτροπείας τοῦ κ. Φειδᾶ, μετὰ τὴ μετατροπὴ τῆς εἰς τετρατάξιο ἐκκλησιαστικὸ λύκειο, ἐφθασε σὲ μὴ περαιτέρω, ἐφθασε γιὰ βέβαιον κλείσιμο πρὸ λίγα χρόνια.

Στὴ θητεία ἀκόμα τοῦ κ. Φειδᾶ ἡ Ὄργανισμὸς τῆς Σχολῆς πού προβλέπει τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία σὲ χωρὶς τῶν Ριζάρηδων βιοτεχνικοῦ ἐργαστηρίου, σύμφωνα μετὰ τὸ θέλημά τους στάθηκε ἀδύνατον νὰ ἐγκριθῇ. Ἐνα ἐξάμηνο, καὶ πρὸ πολὺ, μάταια τοῦ γίνονταν ἐπικλήσεις νὰ ἐπικυρώσῃ τὸν Ὄργανισμὸ μετὰ τὴν ὑπογραφή αὐτοῦ.

Τὴ θέση τοῦ πῆρε ὅπως μαθαίνουμε ὁ κ. Τρωϊάνος, καθηγητῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου στὴ Νομικὴ Σχολὴ Πανεπιστ. Ἀθηνῶν. Πρῶτη πράξη αὐτοῦ ἦταν νὰ ἐγκριθῇ ὁ Ὄργανισμὸς μαζί καὶ τὸ βιοτεχνικὸ κέντρο σὲ Μονοδένδρι.

Καὶ κάτι ἄλλο, πού εἶναι καὶ τὸ πρὸ σημαντικό.

Ἐλπίδες ἀρχίζουν νὰ ἀναθρώσκουν γιὰ τὴ Ριζ. Σχολὴ καὶ τὸ μέλλον τῆς.

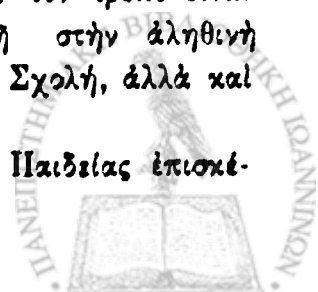
Ἐλπίδες δημιουργοῦνται ὅτι θὰ βρῇ ἡ Σχολὴ τὸν παλιὸ τῆς καλὸ δρόμον πού

ἀκολούθησε 100 χρόνια —1844 ἕως τὸ 1940—, νὰ γίνῃ καὶ πάλι δηλ. τὸ ἀριστο καὶ ὠφελιμότεον ἀπ' ὅλα τὰ ἐκπαιδευτήρια στὴν Ἑλλάδα, ὅπως τὸ βιολογοῦσαν ὅσοι παρακολούθησαν τὴν πορεία τῆς Σχολῆς.

Δυστυχῶς τὰ τελευταία τριάντα χρόνια εἶχε παρερμηνευθῆ ἡ βούληση τοῦ διαθέτη γιὰ τὴ μορφή λειτουργίας τῆς Σχολῆς του, πού γιὰ βάθος τῆς εἶχε τὴν ἐπιστημονικὴ μόρφωση τῆς νεολαίας μετὰ τις εὐλογίες καὶ τὴν ἐπικάλυψη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ παράγοντα καὶ ὄχι ἰδιοκατασκευάσματα σχολείων ἐμπνευσμένα καὶ ποδηγετημένα ἀπὸ ὠριπένους ἐκτελεστές τοῦ Ριζ. Ἰδρυμάτος ἐπικουρούμενους ἀπὸ τοὺς ἐκάστοτε, δυστυχῶς, ἀρμοδίους τοῦ Υπουργείου Παιδείας. Εἶναι τὸ ἰδιοκατασκευάσμα, πού μετέτρεψε τὴ Ριζ. Σχολή, ἀπὸ σχολεῖο περιωπῆς καὶ ὑψηλῆς ποιότητος εἰς λόγον διερχομένων, ὅπως εἶχει χαρακτηρίσει τὴ Σχολὴ διακεκριμένος ἐκπαιδευτικὸς — Σύμβουλος τῆς Σχολῆς—, μετὰ διοικητῆς τοῦ λόγου, 6 λυκειάρχες καὶ 5 γυμνασιάρχες, κάτι πού δὲν εἶχε: γίνετο ἕως τώρα σὲ ἐκπαιδευτικὰ χρονικά τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ριζ. Σχολὴ χωρὶς νὰ μετασχηματισθῇ εἰς ἐκπαιδευτικὸ Ἰδρυμα ἐκσυγχρονισμένο μετὰ προοπτικὴ νὰ φθάσῃ τὸ Ἀμερικανικὸ Κολλέγιο, τὸ σχολεῖο Ἀναδρῦτων, τὰ πειραματικὰ σχολεῖα Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης πάντα μετὰ τὴν ἐπικάλυψη τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἤθελε ὁ Γεν. Ριζάρης, δὲν εἶχε νόημα ὑπάρξεως. Μόνον μ' αὐτὸν τὸν τρόπο εἶναι δυνατό νὰ ἀνταποκριθῇ στὴν ἀληθινὴ βούληση τοῦ διαθέτη ἡ Σχολὴ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀδελφὸς Μάνθου.

Ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἐπισκέ-

φθηκε τῆ Ρ. Σχολῆ. Εἶδε, ἐμόρφωσε προσωπική γνώμη γιά τίς δυνατότητες ἀναπτύξεως καί μετασχηματισμοῦ τῆς Σχολῆς. Θά θελήσῃ νά συνδέσῃ τὸ ὄνομά του μὲ τὸ πέρασμα του ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας γιά νά γίνῃ ἡ Ριζάρειος σχολεῖο πρότυπο, στὸ ὅποιο νά συρρέῃ γιά μὴ μόνον, ὅτι πνευματικώτερο καί καλύτερο σπουδαστικὸ ὕλικὸ ὑπάρχει πρῶτα ἀπὸ τὴν πατρίδα τῶν Ριζάρηδων καί ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἄλλη Ἑλλάδα; Θά τὸ δοῦμε πολὺ σύντομα.

2. Ἡ ἀντιδικία πολιτείας καί ἐκπροσώπων τοῦ Ἰδρύματος πού κρατᾷ: χρόνιο ἀτελείωτα καί ἐγίνε ἀληθινὴ γάγγραινα μὲ ἀδικούντα τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο βρῖσκεται στὸ τέλος τῆς, ὅπως ἐγκυρα πληροφοροῦμαστε. Τὸ πιὸ σπουδαῖο περιουσιακὸ στοιχεῖο τοῦ Ἰδρύματος, πού βρῖσκεται στὴν καρδιά τῆς Ἀθήνας, Β. Σοφίας 24, καί πού εἶναι σὲ ἔκταση 29 στρέμματα, ἀπὸ τὰ ὅποια πῆρε καί χρησιμοποίησε ἕως τώρα 11 στρέμματα ἢ Πολιτεία γιά τὴ διάνοση τῆς λεωφόρου Β. Κων) τίνου καί τὸ δρόμο τῶν Ἀδελφῶν Ριζάρη πρόκειται νά ἀνταλλαγῇ μὲ ἐκχώρηση ἀπὸ τὸ Δημόσιο τῶν κτημάτων α) τῆς Ἰονίου Σχολῆς, Ἀκαδημίας καί Χαρ. Τρικούπη β) τοῦ Ἀγροτικοῦ Οἰκοτροφείου Ἰωαννίνων μὲ τὸν περίγυρό του συνολικῆς ἐκτάσεως 18 στρεμμάτων καί γ) 17 στρεμμάτων πού διαμορφώνονται εἰς γῆπεδα στὸ γῶρο κοντὰ στὸν Ἰππόδρομο.

Ἡ συμφωνία θεωρεῖται ἑτεροθαρή μὲ ὠφελῆμένο τὸ Δημόσιο. Δυστυχῶς δὲ μπορεῖ νά γίνῃ διαφορετικὰ. Τὰ πράγματα ἔχουν φθάσει σὲ ἀδιέξοδο. Ἡ Πολιτεία ἔχει σχεδιάσει καί ἀποφασίσει ἀμετάκλητα τὰ ἐναπομένοντα 18 στρέμματα τοῦ Ριζ. γηπέδου νά τὰ ἐνσωματώσῃ μὲ τὸν παρακείμενο δημόσιο γῶρο γιά νά φτιάσῃ ἐκεῖ τὸ Πνευματικὸ Κέντρο. Νά αὐξήσῃ τὰ ἀνταλλάγματα, κατηγορημα-

τικά τὸ ἀποκλείει ἡ Πολιτεία, γιατί ὑποστηρίζει καί ἀποφαίνεται ὅτι τὰ ἐκχωρούμενα 17 στρέμματα στὸ Φάληρο κοντὰ στὸν Ἰππόδρομο θά ἀποκτήσουν ἐντὸς ὀλίγου πολὺ μεγάλη ἀξία.

Ἡ ἀπόφαση τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἰδρύματος νά φθάσῃ στὸ κλείσιμο τῆς συμφωνίας μὲ τὸ Κράτος εἶναι νομιζομένη ἀπόλυτα δικαιολογημένη. Ἡ παράταση τῆς ἐκκρεμότητος ἐπ' ἀόριστο καί ἡ συνέχιση τῆς ἀντιδικίας μὲ τὸ Κράτος μόνον ζημιές ἔχει νά προσθέσῃ στὸ Ἰδρυμα καί σὲ καμμιά περίπτωση νά τὸ ὠφελήσῃ.

Αὐτὸ ὅλοι τὸ καταλαβαίνουν ὅσοι ἀπὸ πολὺν καιρὸ παρακολουθοῦν καί ζοῦν τὴν διελευστίνδα Πολιτείας — ἐκπροσώπων τοῦ Ἰδρύματος.

3. Καί ἕως ἐδῶ αὐτὴ τὴν ἐξέλιξη, πῆραν τὰ Ριζαρειὰκὰ πράγματα, σχετικὰ μὲ τὰ δύο θέματα πού ἀναφέραμε, δηλ. τὴ μορφή λειτουργίας τῆς Σχολῆς καί τὸ γῆπεδο πού δὲν ἀξιοποιήθηκε ἕως τώρα ἀπὸ ἀνυπερόβλητα ἐμπόδια.

Ἐπολείπεται νά ἀναφερθῇ τὸ τρίτο καί τὸ πιὸ μεγάλο θέμα, αὐτὸ πού ἐνδιαφέρει κυρίως καί πρωτίστως τοὺς συμπατριῶτες τοῦ Ριζάρη. Μὲ τὴν ἀρξαιμένη ἀξιοποίηση ἑνὸς γηπέδου τῆς Σχολῆς στὸν Πειραιᾶ, τὴ μελετώμενη ἀξιοποίηση ἄλλου γηπέδου τῆς στὴν Κατερίνη καθὼς καί τὴν ἀμεισῶς ἐπικείμενη ἀξιοποίηση τοῦ κτήματος τῆς Ἰονίου Σχολῆς, ὡς φυσικὴ συνέπεια τοῦ κλεισίματος τῆς συμφωνίας μεταξὺ Πολιτείας καί Ἰδρύματος, τὰ ἔσοδα τοῦ κληροδοτήματος θά πάρουν τὴν ἀνιούσα. Πῶς ἕως θά διατεθοῦν αὐτά;

Τί τὸ πιὸ δίκαιο νά γίνῃ ἢ διάθεση αὐτῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀμετακίνητη βούληση τοῦ διαθέτη Γεωργ. Ριζάρη, ἀλλὰ καί τοῦ ἀνταδέλφου Μάνθου, ἢ ὅποια μπορεῖ νά ὑλοποιηθῇ καί νά κατοχυρωθῇ ἔσσει μόνον μὲ τὴ δικὴ μας προσφυγὴ στὸ ἀρμόδιο Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν μετουσιωμένη σὲ αἴτηση

σύμφωνα με το νόμο 455) 1976 «περί επωφελεστέρας αξιοποιήσεως ή διαθέσεως των υπέρ κοινωνοφελούς σκοπού καταλειφθέντων περυσιακών στοιχείων κατά το άρθρον 109, παρ. 2 του Συντάγματος.

Γι' αυτό οι συμπατριώτες του Ριζάρη έτοιμάζονται από καιρό. Το σχέδιο της αίτησεως για το Έφετείο στοιχειοθετείται, συζητείται με τους δύο νομικούς, που ανέλαβαν τη μεγάλη υπόθεση, προωθείται, είναι έτοιμο για κατάθεση, που μπορεί να πραγματοποιηθή αυτόν τον μήνα.

Από την έκδικαση και την έκβαση της πολυστήμαντης αυτής αίτησεως στο Έφετείο Αθηνών θα εξαρτηθή και οριστικοποιηθούν πολλά σχετικά με τη διάθεση των πόρων του Ίδρύματος στο προσεχές μέλλον. Δέ θα επεκταθούμε σ' αυτό το θέμα. Πολύ σύντομα θα βρισκόμαστε σε θέση να δώσουμε συνοπτικά το περιεχόμενο της αίτησεως, που πιστεύουμε ότι θα έχει κατατεθή στο μεταξύ στο Έφετείο Αθηνών.

Σ.Δ.Λ.

ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ Η "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ",;

Η έφημερίδα «Έλευθεροτυπία» στο φύλλο της τής 14 Νοεμβρίου 1978 καταχώρισε το επόμενο σημείωμα συνεργάτου της με τον τίτλο «Οι Κληρικοί ζητούν άπίθανα άνταλλάγματα για τη Ριζάρειο».

Σε άναγκαστική άπαλλοτρίωση του οικοπέδου της Ριζαρείου θα προχωρήσει το ύπουργείο Οικονομικών άν δέν αλλάξει ή στάση των κληρικών — μελών της άντιπροσωπείας του Ίδρύματος που διαπραγματεύεται μαζί του, μήνες τώρα, την άπόδοση του οικοπέδου στο Δημόσιο και ζητεί έξωφρενικά άνταλλάγματα.

Στη λύση αυτή προσανατολίζεται ο ύφυπουργός Οικονομικών κ. Μποκοβός, που έξεξάγει τις διαπραγματεύσεις έκ μέρος του Κράτους.

Η στάση των εκπροσώπων του Ίδρύματος έχει, σύμφωνα με άριστα πληροφορημένη πηγή, έξοργίσει τον κ. Π. Μποκοβό και τους άρμόδιους ύπαλλήλους του ύπουργείου που διαπραγματεύονται μαζί τους.

Στυγνοί διαπραγματευτές, πραγματικοί:

«Έμποροι του Ναού» οι κληρικοί και λαϊκοί εκπρόσωποι του Ίδρύματος ζητούν παράλογα άνταλλάγματα και κάθε μέρα πού πολλά.

Όταν πρό τριμήνου περίπου άρχισαν οι διαπραγματεύσεις ζητούσαν παραθαλάσσιο οικόπεδο ίσης έκτασης με αυτό της Ριζαρείου και μεταξύ Γλυφάδας και Σουνίου. Στην συνέχεια και μόνο λίγες μέρες άργότερα άπαίτησαν το οικόπεδο της οδού Διονυσίου Άρεοπαγίτου όπου μέχρι πριν λίγο καιρό ήταν το σύνταγμα Χωροφυλακής Μακρυγιάννη. Τελευταία ζητούν παραθαλάσσιο οικόπεδο μισής έκτασης αυτού της Ριζαρείου αλλά και άλλο ένα έντός... σκεδίου!

Γ. Μαθρος

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἄριθ. Πρωτ. 642

Ἀθήναι 24.11.1978

Π ρ ὶ ς

Τὴν Δ)νσιν τῆς ἐφημερίδος «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ»

Λάβαμε καὶ ἐμεῖς γνώση τοῦ δημοσιεύματος τῆς 14ης Ν)θρίου στὴν πρώτη σελίδα τῆς ἐγκριτῆς ἐφημερίδας σας, τοῦ σχετικοῦ μὲ τὴ «Ριζάρειο».

Σὲ ἀπάντησιν, ἐπειδὴ εἴμαστε οἱ κυρίως ἐνδιαφερόμενοι γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ ὑπόθεσιν πού εἶναι τὸ Ριζ. Ἰδρυμα καὶ τὰ συμπαρακολουθήματά του, παρακαλοῦμε νὰ καταχωρίσετε στὴν ἐφημερίδα σας τὰ ἀκόλουθα:

Ἄνακριθῆ εἶναι ὅσα γράφει ὁ κ. Γ. Μαῦρος, ἀνυπόστατα θὰ ὑποστηρίξουμε, γιατί,

α) Ἡ ἀντιπροσωπεΐα τοῦ Ἰδρύματος, τὸ πολυμελὲς συμβούλιον αὐτοῦ, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 10 μέλη μὲ προέλευσίν τους 5 συμπατριῶτες τῶν Ριζάρηδων καὶ πέντε ἄλλους ἀπὸ τὰ διάφορα διαμερίσματα τοῦ Κράτους εἶναι λαϊκοί.

Καμμιά σχέση δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης τῶν Ριζάρηδων καὶ τῶν κληρικῶν.

Ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 ἐκτελεστῆς τῆς διαθήκης αὐτῆς ἦταν ὁ ἐπιφανῆς συμπατριώτης μας Χριστόδουλος Κλονάρης, πρῶτος πρέεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου,

β) Ἐκεῖ πού μᾶς χρωστοῦσαν μᾶς πῆραν καὶ τὸ θόδι! αὐτὸ λέμε σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἐμεῖς οἱ Ἠπειρώτες. Ὁ μεγάλος ἀδικῶν στὴν ὑπόθεσιν τῆς «Ριζαρείου» εἶναι δυστυχῶς ἡ Πολιτεία καὶ ὄχι τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος. Στὴν ἱστορία τῶν ἐθνικῶν κληροδοτημάτων τοῦ τόπου μας δὲν ὑπάρχει πιὸ θάναυσιν μεταχείρισιν ἀπ'

αὐτῆ, πού χρησιμοποιοῖ ἡ Πολιτεία γι' αὐτὸ τὸ Ἠπειρωτικὸ Κληροδοτήμα.

Οἱ ἀποδείξεις: Κάποτε τὸ μεγαλύτερο περιουσιακὸ στοιχεῖο τοῦ Ριζαρείου Ἰδρύματος, πού βρίσκεται στὴν καρδιά τῆς Ἀθήνας καὶ πλαισιώνεται ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον «Χίλτον», τὸν Εὐαγγελισμό, τὸ Πολεμικὸ Μουσεῖο κ.λ. ἦταν 29 στρέμματα. Ἀπ' αὐτὰ τὰ 29 τὰ 11 στρέμματα χρησιμοποιήθηκαν ἀπὸ τὴν Πολιτεία γιὰ νὰ γίνουν οἱ δρόμοι Ριζάρη καὶ Λεωφόρος Βασιλέως Κων)νου, χωρὶς ἕως τώρα νὰ καταβάλλη τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιον οὔτε μιὰ δεκάρα γιὰ ἀποζημίωσιν. Ἡ ἐκχώρησιν τῶν 11 στρεμμάτων μὲ τὴν ἀνυπολόγιστη ἀξία τους στὴν Πολιτεία ἐγένε ὄχι ἀπὸ τοὺς «στουγνοὺς διαπραγματευτῆς» τοὺς πραγματικοὺς «ἐμπόρους τοῦ Ναοῦ», ὅπως τοὺς χαρακτηρίζει ὁ κ. Μαῦρος, ἀλλὰ ἀπὸ ἀφελεῖς καὶ μπόσικους ἐκτελεστῆς, οἱ ὁποῖοι ἀντὶ νὰ ἀσφαλίσουν τὴν ἐκχωρούμενη περιουσία τῶν Ριζάρηδων πού τοὺς ἐμπιστεύτηκαν μὲ συμφωνίες γραπτῆς καὶ δεσμευτικῆς γιὰ τὸ Δημόσιον, βασίστηκαν, ἀρχέστηκαν σ' ἓνα ἀπλὸ ἔγγραφο τὸ 1935 τοῦ μακαρίτη Στρατάρχη Παπάγου, τότε πρωθυπουργοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα ἀκόμα νὰ ὑπάρχη ἀντιδικία γιὰ τὰ 11 στρέμματα πού κρατᾷ ¼ αἰῶνα μεταξὺ Δημοσίου καὶ τῶν «στουγνῶν διαπραγματευτῶν» χωρὶς νὰ τελειώνει αὐτῆ, μολονότι δικαστικῆς ἀποφάσεις ἐδικαίωσαν τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Ἰδρύματος.

Ἐμείναν τὰ 18 στρέμματα στὸ κληροδοτήμα. Χρόνια τώρα καὶ χρόνια ἀθάλαστα καὶ ἐτσιθελικὰ τὸ Κράτος ἔχει μπλοκάρει τὸ γήπεδο πού κατὰ τοὺς μετριώτε- ρους ὑπολογισμοὺς ἡ ἀξία του φθάνει τὰ 3 δισεκατομμύρια δραχμῆς.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ παλιὰ 11 στρέμματα πού τὰ ἔχει χρησιμοποιήσει τὸ Δημόσιον καὶ τὸ γήπεδο τῶν 18 στρεμμάτων τί δίνει αὐτό; Ψυχία μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν

τὸ ἀνταλλάγματα. Καὶ ὁμῶς αὐτοὶ «οἱ συγγνοὶ ἐκτελεστές» ποὺ ἐκπροσωποῦν τὸ Ἰδρυμα ἔτοιμοι εἶναι νὰ κλείσουν τὴ συμφωνία. Συμφωνοῦμε καὶ ἡμεῖς οἱ Ἑπειρω-
τες. Ἀπὸ τὰ χυμένα δυστυχῶς μαζεμένα.

γ) Ἐχει ὑποβαθμίσει ἡ Πολιτεία τὴ Ριζάρειο Σχολὴ κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε ἀπὸ μόνῃ τῆς νὰ κλείσῃ σὲ λίγα χρόνια, γιατί δὲν ὑπάρχει σπουδαστὴς γιὰ νὰ φοιτήσῃ, μολονότι αὐτὴ ἡ Σχολὴ διαθέτει ὅλα τὰ μέσα καὶ ὅλες τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ γίνῃ ἕνα σχολεῖο ὑψηλῆς ποιότητος, σὰν τὰ ἐλάχιστα ποὺ ὑπάρχουν στὸν τόπο μας καὶ αὐτὸ τὸ ἀντιλήφθηκε ὁ κ. Ἐπιβου-
ρῆς τῆς Παιδείας ἀπὸ μιὰ τελευταία ἐπι-

σκεψὴ στὸ Χαλάνδρι, ὅπου λειτουργεῖ ἡ Ριζ. Σχολὴ.

καὶ δ) Ποτὲ ἡ Πολιτεία δὲν ἔχει περιβάλλει τὸ Ἰδρυμα μὲ λίγη στοργὴ καὶ κατανόηση, ποὺ θὰ μπορούσε σύμφωνα μὲ τὴ διαθήκη τοῦ Γ. Ριζάρη νὰ γίνῃ εὐλο-
γία Θεοῦ γιὰ τὴν πατρίδα τῶν Ριζάρηδων, ἀντὶ νὰ εἶναι Ἰδρυμα, ποὺ, ἐνῶ κάθε χρό-
νος δαπανᾷ δεκάδες ἑκατομμύρια δραχμῆς, οὐσιαστικὰ δὲν προσφέρει ἀπολύτως τίποτα.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΤΑΘ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ

ΑΝΑΦΛΕΞΗ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Τὰ σημειώματά μας καὶ οἱ ἀναδρομὲς στὸ Πωγῶνι ἐδῶ καὶ πενήντα τέσσερα χρό-
νια προκάλεσαν ἀνάφλεξη τῶν ἀναμνήσε-
ων σ' ἕνα κόσμιο ὀλόκληρο, ποὺ ἔζητε καὶ
ποῦ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι δεμένος μ' αὐτές.
Ἐγίναν ἔτσι ἀφορμὴ νὰ θυμηθῇ ὁ καθένας
ἰδιαίτερα περιστατικά, νὰ μᾶς γράφουν
καὶ νὰ μᾶς τηλεφωνοῦν. Ὁ κόσμος τῶν
καθηγητῶν καὶ τῶν ἀπειραριθμίων μαθη-
τῶν ὅλο καὶ κάτι ἔχει νὰ προσθέσει. «Ξέ-
χασες τοῦτο, ξέχασες τ' ἄλλο». Φυσικὸ εἶ-
ναι καὶ νὰ ξέχασα καὶ νὰ παρέλειψα, διό-
τι κάθε θέμα, στὰ ὄρια ἑνὸς περιοδικοῦ
πρέπει νὰ εἶναι π ε π ε ρ α σ μ ε ν ο.

— Ὁ λόγιος — ἐρευνητὴς κ. Σωτήρ.
Ζουμπός μᾶς συγχαίρει γιὰ «τὰ συναξά-
ρισ τῆς νεότητος καὶ τῶν μαθητικῶν χρό-
νων».

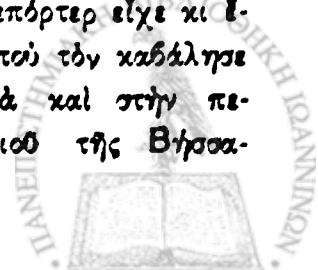
— Ὁ ἐκδότης τῆς ἀξέχαστης «Φωνῆς
τοῦ Πωγωνίου» Χριστόφ. Σακελλάριος μᾶς

φέγει γιατί λησμονήσαμε τὴ μεγάλη συμ-
βολὴ τοῦ Βασιλ. Πλιάτσικα καὶ τοῦ ἰδίου
Σακελλάριου γιὰ τὴν ἀνθήση τῶν σχολει-
ων τῆς Πωγωνιανῆς.

Πῶς τὸ φαντάσθηκε ὁ ἀγαπημένος μας
φίλος αὐτό; Ἡ ἔξαρση τῆς συμβολῆς ἑνὸς
ἐκάστου, ἀπὸ τοὺς πολλοὺς παράγοντες
τῆς ἐπιτυχίας νὰ διατηρηθοῦν στὴ ζωὴ τὰ
σχολεῖα ἐκεῖνα, ὅπως τοῦ ἱατροῦ Χρηστ.
Ζωῖδη παλιότερα καὶ τοῦ Πλιάτσικα μὲ
τοὺς Πωγωνιστοὺς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς
«Φωνῆς» πῶς νὰ χωρέσει στὰ ὄρια ἑνὸς
σημειώματος;

Ἄλλὰ ἀφοῦ πάει «γυρεύοντας» ὁ ἄλλο
σημῶντος φίλος ὡς τὸ θυμηθοῦμε καὶ αὐτό.
Συμπαραστάτης πιστὸς ἡ «Φωνή» ὅλα τὰ
χρόνια. Βῆμα ἀπ' ὅπου ἀγγέλλονταν οἱ ἀ-
νάγκες σὲ κτίρια, σὲ ἐγκαταστάσεις, σὲ
προσωπικὸ.

Καὶ θὰ θυμηθῇ ὁ Χριστόφορος πῶς με-
ταξὺ τῶν ἐθελοντῶν συνεργατῶν, ἀνταπο-
κριτῶν, ἀρθρογράφων, ρεπόρτερ εἶχε καὶ εἶ-
ναν μαθητὴ Γυμνασίου, ποὺ τὸν καθάγησε
ὁ διάολος κάποια χρόνια καὶ στὴν πε-
ριγραφή τοῦ πανηγυριοῦ τῆς Βήσσα-

νης ἔκαμε πνεύμα σὲ βάρος τῶν
ὠραίων γυναικῶν ποὺ χόρευαν τοὺς
χοροὺς στὴν ἀρχόντισσα τοῦ Πωγω-
νίου, τῆ Βήσσανη. Αὐτὸ στάθηκε ἀφορ-
μὴ, νὰ ἐπιστραφοῦν βροχὴ τὰ φύλλα τῆς
«Φωνῆς» ἀπὸ πολλοὺς Βησσαγιῶτες σὲ ση-
μεῖο, ποὺ ἀνήσυχος ὁ Χριστόφορος — ἄς
υἱὸς συγχωρήσουν οἱ ἀναγνώστες τῆ χρή-
ση τῶν βαπτιστικῶν — κεραυνοβόλησε τὸν
μαθητὴ — συνεργάτη μ' ἓνα κύριο ἄρθρο
τῆς ἐπομένης ἐκδόσεως, ποὺ ἔφερε τὸν τίτ-
λο «Δεῖ γράμματα μαθεῖν καὶ μαθόντα νοῦν
ἔχειν» καὶ ποὺ τὸν ἀπειλοῦσε μὲ ὑποβολὴ
μηνύσεως. Ἀνήσυχος ὁ μαθητὴς κατέ-
φυγε στὸ φίλο του Χρήστο Χρηστοδασίλη
μὲ τὸ «σῶμα» τοῦ ἐγκλήματος καὶ οἱ δύο
μαζί στὸν πρῶτανι τῶν δικηγόρων τῶν Ἰ-
ωαννίνων Γεώργ. Μουλαῖμιδης, στὸ γνωστὸ
γωνιαῖο ἰσόγειο γραφεῖο του.

Καὶ ὁ Χρηστοδασίλης:

— Γιώργη! Ὁ «φοιθόληπτος» φίλος μου
ἔχει γράψει αὐτό. Γιὰ δὲς στοιχειοθετεῖ-
ται ἀδίκημα;

Καὶ ὁ Μουλαῖμιδης, ἀφοῦ ἐμβριθῶς τὸ
ἐδιάβασε:

— Κανένα ἀδίκημα δὲν ὑπάρχει, ἀλλ'
αὐτὸ εἶναι τροφή μόνον γιὰ τοὺς πάσχοντας
ἐκ... λευκώματος. Ἀπ' ὅ,τι ξέραμε ὁ μαθη-
τὴς ἐκεῖνος ἔμαθε ἕκτοτε μερικὰ «γράμμα-
τα» (δεῖ γράμματα μαθεῖν) ἀλλὰ μυαλὸ
δὲν ἔβαλε, ἔλαβε δηλ. γ ν ὡ σ ε ι ς, ἀλ-
λὰ δὲν ἔβαλε γ ν ὡ σ η.

— Ὁ Διδάσκαλος Ματθαῖος Βαλκῶνης
μὲ τὴν ἀφορμὴ τῶν ἱστορικῶν ἀναδραμιῶν
μᾶς στέλλει τὴν ἀνέκδοτη, ἀπ' ὅ,τι ξέραμε,
καὶ μοναδικὴ φωτογραφία τοῦ Ἡγουμένου
τῆς Μονῆς Θεολόγου Φιλήμονα ποὺ ἦταν
ὁ ντόπιος πολιτικὸς ἡγέτης τοῦ κινήματος
Λυκουρσιοῦ καὶ ποὺ κοσμεῖ τὸ σημερινὸ
μας τεῦχος. Ὁ Φιλήμονας ἦταν καὶ προ-
στάτης τῶν Γονέων τοῦ Γεωργίου Βαλκῶ-
νη καὶ Αἰκατερίνης Γ. Βαλκῶνη τὸ γένος
Καλογερίδου.

α.χ.μ.

ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΠΑΚΙ;

Τὸ ἐρώτημα ἀπευθύνει ὁ Ἐπίτιμος Γυ-
μνασιάρχης — Φιλολόγος Ἡπειρώτης ἀπὸ
τῆ Δρόβιανη κ. Ἰωάννης Μηνᾶ Χαρίτος
μὲ ἐπιστολὴ του στὶς ἐφημερίδες «Τὸ Βῆ-
μα» καὶ «Καθημερινή» ποὺ μᾶς στέλλει καὶ
μᾶς.

Ἡ σύγχρονη Ἱστορία, γραμμὴ ἀπὸ
συγχρόνους συχνὰ μπαίνει στὴν ὑπηρεσία
τῆς σκοπιμότητος καὶ τῶν συμφερόντων
εἴτε ὕλικῶν εἴτε ἠθικῶν.

Ὁ μακαρίτης Γεώργ. Κονδύλης, ποὺ ἔ-
χει διαδραματίσει καὶ αὐτὸς κάποιον ρόλο
στὴ διαμόρφωση τῆς ἱστορικῆς ἐξελιξέως
τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, σὲ μιὰ στιγμὴ εἰ-
λικρινείας εἶχε πεῖ:

— Ἄν δὲ φύγωμε μεῖς τὰ παλιόσκυλα!
ἀληθινὴ Ἱστορία δὲ γράφεται.

α.χ.μ.

Στὶς αἰθουσες τοῦ κτηρίου τῆς Ἐνώ-
σεως Συντακτῶν συνεχίζεται ἡ Ἐκθεση
ἡ Συμβολὴ τῆς Δημοσιογραφίας στὸν
πόλεμο τοῦ 1940 - 41».

Εἶναι συγκλονιστικὸς οἱ ἐντυπώσεις τῶν
ἐπισκεπτῶν καὶ ἰδίως τῶν Παλαιῶν πο-
λεμιστῶν, οἱ ὅποιοι στὶς ἐκτιθέμενες φω-
τογραφίες καὶ ἐφημερίδες ξαναζοῦν γεγο-
νότα τὰ ὅποια κάποτε ἔζησαν οἱ ἴδιοι.

Ἡ πρώτη πινακίδα εἶναι ἀφιερωμένη
στὰ πρὸ τοῦ πολέμου γεγονότα, στὸν τορ-
πιλισμὸ τῆς Ἑλλης καὶ τίς ἄλλες προ-
κλήσεις ἀπὸ μέρους τῶν Ἰταλῶν. Ἡ ἀμέ-
σως δευτέρα πινακίδα ἀναφέρεται στὶς ἐ-
πιχειρήσεις τῆς Κορυτσᾶς.

Ἐκφράζομεν τὴν ἀπορίαν μας:

Δὲν ἔγραψαν τότε τίποτε οἱ ἐφημερί-
δες περὶ τῆς μεγάλης μάχης τοῦ Καλπα-
κίου, κατὰ τὴν ὁποίαν σημειώθηκε ἡ πρῶ-
τη νίκη τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου;

Γιὰ τὴν συντριβὴ τοῦ πεζικοῦ τῆς Φερ-
ράρας καὶ τῶν θωρακισμένων Κενταύρων
(Συνέχεια σελίδα 16)

MONUMENTUM AERE PERENIUS

Ἡ «Πνευματικὴ Στέγη» δὲ στηριχθῆ στήν ἀγάπη τῶν ζώων, ποῦ δὲν ἐστέρεψε σὲ τοῦτον τὸν Τόπο. Ταυτόχρονα δὲ εἶναι ἡ «Πνευματικὴ Στέγη» Μαυσωλεῖο στὴ μνήμη τῶν προαπελθόντων Ἑπειρωτῶν.

“Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει ὃδ’ ἐστὶ καὶ ζῶν καὶ θανῶν θεοῖς φίλος...”

(Εὐριπίδη — Ἡρακλείδες)

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ

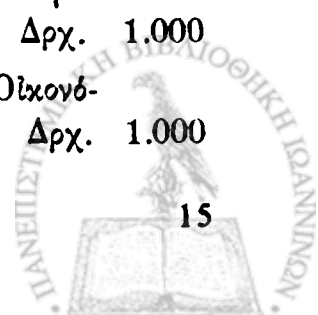
Ἔργο πίστεως καὶ ἀγάπης ἡ Πνευματικὴ Στέγη τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας ἔγινε καὶ καθημερινὰ γίνεται. Ἔγινε μὲ τὰ ὀλίγα τῶν πολλῶν καὶ ὀχι μὲ τὰ πολλὰ τῶν ὀλίγων, ὅπως ἔχουμε γράψει σὲ προηγούμενη ἐκδόση. Ἄν ἐξαιρέσουμε τὸ ποσὸ τῶν 500.000 δρχ. ποῦ προσέφερε ὁ εὐπατριδῆς Σουλιώτης Ἀλέξανδρος Καλούδης καὶ ποῦ ἡ προσφορά ἐκείνη ἔκαμε βεβαία τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἐγχειρήματος, οἱ ἄλλες εἰσφορές, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μῦρα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν Ἑπειρωτῶν πρὸς τὴν Ἑταιρεία καὶ πρὸς ἐκείνους ποῦ διακονοῦν στοὺς σκοπούς τῆς. «Κύριε Πρόεδρε, μᾶς γράφει ἡ συνταξιοῦχος καθηγήτρια κυρία Ἀντιγόνη Μόσχου, ἀφοῦ πρῶτον σὰς συγχαρῶν γιὰ τὴν λαμπρὰν ἀγορὰν τοῦ ἀκινήτου τῆς Πνευματικῆς Στέγης, παρακαλῶ δεχθῆτε ἐκ τῆς πενιχρᾶς μου συντάξεως καὶ τὴν ἐπίσης πενιχρὰν μου εἰσφορὰν τῶν 500 δραχμῶν». Οἱ Μετοχικὸι τίτλοι Τιμῆς ἀνέρχονται μέχρι σήμερα σὲ 357 καὶ τὸ ποσὸν σὲ 1.455.000.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι 357 καταθέσεις ἔγι-

ναν στὴν Ἑταιρεία χάριν τοῦ σκοποῦ τῆς Πνευματικῆς Στέγης. Ἀλλὰ ἡ Στέγη σὰν Πνευματικὸ Ἰδρυμα ἐδράζεται καὶ στὴ μνήμη τῶν προαπελθόντων Ἑπειρωτῶν, ποῦ οἱ καταθέται τὴ συνδέουν μὲ αὐτὸ καὶ ποῦ ἡ μνήμη αὐτῆ θὰ διαιωισθῇ στὰ Δίπτυχα τῆς Ἑταιρείας διὰ παντός. Προσεχῶς ἡ Ἑπ. Ἑταιρεία θὰ τελέσει καὶ Μνημόσυνο τῶν Δωρητῶν καὶ Εὐεργετῶν τῆς.

- Ὁ Διευθυντῆς τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Μπαγκείου Κληροδοτήματος κ. Νικηφόρ. Δρόσος εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς του Γεωργ. Δρόσου ἀπὸ Ἁγίου Ἀνδρέαν Βορ. Ἑπείρου 6' δόσιν. Δρχ. 1.000
- Ὁ κ. Παναγ. Σπυροπούλος ἔμπορος ἀπὸ Σωπητὴν Βορ. Ἑπείρου εἰς μνήμην τῶν Γονέων του. Δρχ. 1.000
- Ἡ κυρία Σουλτάνα Κ. Καλλιῶν εἰς μνήμην τοῦ συζύγου τῆς Κλεομένους Καλλιῶν καὶ τῶν Γονέων τῆς Ὀδυσσεως καὶ Ἑλένης Κωνσταντινίδου. Δρχ. 1.500
- Ἡ κυρία Βικτωρία Γότσιου εἰς μνήμην τοῦ συζύγου τῆς Νικολάου Γότσιου. Δρχ. 500
- Ἡ κυρία Ἑλένη Οἰκονομίδου εἰς μνήμην τῶν Γονέων τῆς 6' δόσιν (σύνολον Δρ. 2.000) Δρχ. 1.000

- Ὁ κ. Χρ. Νιάκιαρης, Πρόεδρος Κοσμοβιτισιῶν Βορ. Ἡπείρου 6' δόσιν. Δρχ. 500
- Ὁ στρατηγὸς κ. Χρῆστος Πραμιαντιώτης ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας Δρχ. 1.000
- Ἡ κυρία Νανά Πρινάρη εἰς μνήμην τῶν ἀγαπημένων γονέων τῆς Σπύρου καὶ Ἑλένης Πρινάρη, ἀπὸ Καλαρίτες Ἡπείρου. Δρχ. 3.000
- Ὁ συνταξιούχος δικαστικὸς κ. Νίκος Πολυμερίδης εἰς μνήμην τῶν Γονέων του Ἰωάννου καὶ Χρύσας Πολυμερίδη (σύνολο Δρ. 10.000). Δρχ. 1.000
- Ὁ συνταξιούχος ἀστυνομικὸς Διευθυντῆς Δημ. Καραμπᾶς 6' δόσιν (σύνολον Δρ. 1.000) Δρχ. 5.00
- Ὁ πολιτικὸς συνταξιούχος κ. Φώτιος Τζελάτης ἀπὸ Πολύτσανη Β. Ἡπείρου γ' δόσιν (σύνολον Δρχ. 3.000) Δρχ. 1.000
- Ὁ Ἐπιθεωρητῆς κ. Ἰωάν. Χριστοδουλόπουλος εἰς μνήμην τοῦ προσπάπτου του Γιαννούση Χριστοδουλοπούλου ἐκ Βορ. Ἡπείρου, ὀρμημένου καὶ στὸ Μοριὰ ἐγκρατασταθέντος. Δρχ. 1.000
- Ὁ ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος κ. Σπύρος Τσατσόπουλος εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς του Θεοφάνους Τσατσοπούλου. Δρχ. 2.000
- Ὁ κ. Χριστόφ. Κοσίβας εἰς μνήμην τῶν γονέων του Χαρ. Κοσίβα, σχολάρχου, Λευκοθέας Κοσίβα καὶ τῶν ἀδελφῶν του. Δρχ. 500
- Ἡ Κυρία Λουκία Παύτου εἰς μνήμην Κασσιανῆς Ν. Πούτου. Δρχ. 1.000
- Ὁ Πολιτ. Μηχανικὸς κ. Σταῦρος Ἰωαννίδης. Δρχ. 1.000
- Ἡ καθηγήτρια κυρία Ἀντιγόνη Μόσχου, 6' δόσιν Δρχ. 500
- Ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Ἀθαν. Λέκα, δικηγόρου ἀπὸ Πολύτσανη Β. Ἡπείρου εἰς μνήμην Φρόσως Γεωργίου Πώπ. Δρχ. 2.000
- Ἡ ἴδια οἰκογένεια εἰς μνήμην τῆς Δήμητρας Βασιλείου Δερδεμέζη Δρχ. 1.000
- Ὁ Στρατηγὸς κ. Δημ. Τ. Ν. Μπότσαρης εἰς μνήμην Ἰωάννου Κορέση. Δρχ. 1.000
- Ἡ κυρία Ρεθέκα Πολυμέρου εἰς μνήμην Γεωργίου Γκαράνη. Δρχ. 2.000
- Ἄνώνυμος, ἐπιδότηση τῆς δαπάνης τοῦ βιβλίου «Χαρ. Κατσιμητρος, Πρόμαχος τῆς Ἡπείρου». Δρχ. 10.000
- Ὁ Καθηγητῆς τῆς Ὀδοντιατρικῆς κ. Ἀλέξ. Σ. Τσουκανέλης συμβολή στὴ δαπάνη ἐκτυπώσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 48 ἐντεταγμένης στὴ σειρά τῶν Ἐκδόσεων τῆς Ἐταιρείας ἑμιλίας του μὲ τὸν τίτλο «Χαρ. Κατσιμητρος, πρόμαχος τῆς Ἡπείρου» ποῦ -ὁ προῖον ἀπὸ τὴν πώλησή του ἀγεται σὲ πίστωση τοῦ λ) σμοῦ Τ ρ ο π α ί ο υ Κ α λ π α κ ί ο υ. Δρ. 37.372
- Ἡ κυρία Καίτη Πολυχρονοπούλου ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας Δρχ. 1.000
- Ὁ συνταγματάρχης ἐ.τ.ἀ. κ. Μιχ. Παπαδόπουλος ἀπὸ Δραμισσοῦς Δωδώνης ὑπὲρ τῆς Στέγης Δρ. 1.000
- Ὁ ὑποστράτηγος κ. Κων. Μπαμῶπουλος Δρχ. 1.000
- Ὁ ὑποστράτηγος κ. Νικ. Οἰκονόμου Δρχ. 1.000

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΡΟΠΑΙΟΥ ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ

	Ἄριθ. βιβλίου	ποσὸν
Ἐ προηγουμένων		Δρχ. 3.500
Βασίλ. Βυζούρη 222	>	300
Λέων Μελᾶς 208	>	300
Δημ. Παπαλεοντίου 227	>	300
Γ. Κατσιμήτρος 228 - 229	>	600
Μιχ. Παπαδόπουλος	>	500
Κων. Μπαμπόπουλος 301	>	500
Νικόλ. Οικονόμου 302	>	500
Ὁ Ἰωάν. Κατσαδήμας		
Ἰφυπουργός	>	500
Κων. Κατσίκης 230 - 232	>	1.000
Ἄχ. Παπαδόπουλος 250	>	300
Ἐνωσις Δραπολιτῶν 251 - 253	>	1000
Χριστ. Καλλιῆς 254 - 257	>	1500
Νανά Πρινάρη 280	>	300
Ἀδελφότης Κοσοβίτσης		
διὰ τοῦ Προέδρου της κ.		
Χρ. Νιάκαρη 283	>	300
Χρ. Νιάκαρης 284 - 285	>	600
Σπύρ. Τσατσόπουλος 286	>	300
Σπύρ. Τσαντίνης 287	>	300
Κλεάνθ. Ρόκας 288	>	500
Σταθρος Ἰωαννίδης 289	>	300
Κων. Πανταζής, ταξίαρχος 282	>	300
	====	
	Σύνολον	13.700

(Ἀπὸ σελίδα 13)

ὅπου τὴν 8ην Μερραρχίαν Ἠπείρου, ὑπὸ τὴν Διοίκησιν τοῦ Χαρ. Κατσιμήτρου ὡς μιά λέξη;

Ἐφέτος, κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Ἐ-

θνικῆς Ἐπετείου, στίς 28 Ὀκτωβρίου παρευρέθηκα στὴν τελετὴ καταθέσεως στεφάνων στὸ ἥρωον Καλπακίου.

Ἐπάρχουν σ' αὐτὸ οἱ προταμῆς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β' τοῦ Ἰωάν. Μεταξὰ καὶ τοῦ Ἀ. ἀπάγου.

Τοῦ Χαρ. Κατσιμήτρου;

Γιατὶ οὐτὲς οἱ παραλείψεις;

Σημ. Ἀπέστειλα τὴν ἐπιστολὴν στίς ἐφημερίδες «Καθημερινὴ» καὶ «Βῆμα». Θὰ τὴ δημοσιεύσουν;

Στρατιώτης

Ἰωάννης Χαρίτος

Ἀ' Ὀρχος Πυρ)κου 1η Συζυγ.

T.T. 590

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Μηνιαία ἔκδοσις τῆς ὁμωνύμου Ἐταιρείας

Ἀθῆναι — Μαυρομικάλη 7 (Τ.143)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ

Ἀλέξ. Χ. Μαρμόπουλος

Ἁγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς
ὁδὸς Τερψιθέας 64

Τηλ. 6511.669 — 3634.152

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Φώτιος Παντ. Εὐσταθίου

Βαλτετσίου 6 — Ἀθῆναι
Τηλ. 3634.716

Τυπώνεται σὲ 3 000 ἀντίτυπα καὶ ἀποστέλλεται στὰ Μέλη καὶ τοὺς Ἀκροατὰς μὲ προαιρετικὴ συνδρομὴ.

ΚΑΤΘΑΝΕ ΔΙΑΓΟΡΑ!

Ἐγινε στίς 4 Δεκεμβρίου τὸ βράδυ στὴν αἴθουσα τῆς ΧΑΝ μιὰ ωραία τελετὴ πρὸς τιμὴν ἑνὸς σεμνοῦ Φυσιολάτρη — Ὁρειβάτη, τοῦ Φιλίππου Δεστούνη.

Τὴν καλὴ πρωτοβουλία εἶχε ὁ «Πᾶν» πού μᾶς ἔχει συνηθίσει στὴν ὀργάνωση παρόμοιων ἐκδηλώσεων καὶ πού ἔχουν πάντα τὴ σφραγίδα τῆς ἐπιτυχίας.

Ὅπως τονίστηκε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ «Πανός» κ. Σταματιάδη, ἂν ἡ πρωτοβουλία ἦταν τοῦ γνωστοῦ Σωματείου, ὅμως ὀντανακλοῦσε καὶ ἐξέφραζε ὅλα τὰ φυσιολατρικὰ καὶ ὀρειβατικὰ Σωματεῖα, σὶὰ ἑποῖα ἀνήκει ὁ Φίλιππος Δεστούνης, ὁ «συνταγματάρχης» τῶν ἑλληνικῶν βουνῶν.

Στὴν τελετὴ εἶδαμε πολλοὺς κέλῆτες, ὀπὸ τοὺς βετεράνους «κούκους» τοῦ 1922— ἦταν ὁ κούκος μας ὁ Ἡλίας Νικόπουλος ἀπὸ τὴ Βαλοβίστα τῆς Ἡπείρου — ὡς τὰ νέα φυντάνια, πού ἡ σύγχρονη ἀπάνθρωπη ζωὴ τῶν πόλεων ἐξωθεῖ καὶ θὰ ἐξωθήσῃ κάθε μέρα καὶ περισσότερο πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ ὑπαιθρο γιὰ νὰ βροῦν τὴ σωτηρία τους.

Ὁ Νίκος Λουκόπουλος ἐσκιαγράφησε ἐμπερίστατα καὶ μὲ παλμὸ καὶ ἀγάπη τὸν τιμῶμενο καὶ τὴ μακρὰ σταδιοδρομία του καὶ τὴν προσφορά του σὸ ἰδανικὸ τῆς φυσιολατρίας. Ὅγδοῖντα ἑπτὰ χρονῶν καὶ ὀκτῶ μηνῶν, χειμερινὸς κολυμβητῆς καὶ ὀρειβάτης ἐνεργὸς καὶ ἐπίτιμος καὶ ὁ τακτικώτερος μέχρι σῆμερα ἀδιάλεπτα ἐπὶ δεκαετηρίδες ἐκδρομέας ὁ Φίλ. Δεστούνης ἔδρεψε προχθὲς ἄφθονα μετάλλια, χρυσά, ἀργυρά, περγαμηνές τιμῆς, ἄφθονα χειροκροτήματα καὶ τὴν ἀγάπη τῶν φυσιολατρῶν.

Ἄλλὰ ὁ Δεστούνης, στρατιωτικὸς στὴν πολιτικὴ του σταδιοδρομία δὲν εἶναι μόνο βετεράνος ὀρειβάτης — εἶχαμε οἱ Ἡπειρωῖτες τὸν μακαρίτη Τσαμᾶκο ἀνάλογο στὰ χρόνια, ἀλλὰ καὶ ἕνας ὀλοκληρωμένος

πνευματικὸς ἄνθρωπος, πηγαῖος ποιητῆς, ἀνεκδοτολόγος καὶ ἀφηγητῆς.

Τὸν τιμῶμενο προσφώνησε ὁ Πρόεδρος τῆς Ὀμοσπονδίας Ἐκδρομικῶν Σωματείων ἰατρὸς Ξενοφ. Μπαμπούρας καὶ ἄλλοι. Ὁ Φιλιππάκης — προσωνόμιο σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης στὴν κεφαλληνιακὴ διάλεκτο — Δεστούνης εἶπε ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ συγκινημένος, συνέστησε στοὺς νέους νὰ ἀκολουθήσουν πὶς ἐκδρομές, ν' ἀφιερῶσουν ἂν ὄχι τίς τέσσερις, τοὐλάχιστον τίς δυὸ Κυριακές κάθε μῆνα στὸν Ἐκδρομιστικὸ καὶ τὴν Ὀρειβασία προέτρεψε ὅσους πρόκειται νὰ παντρευτοῦν νὰ μὴ κάνουν τὸ γάμο τους τὴν Κυριακὴ, ἀλλὰ τίς καθημερινές, γιὰ νὰ μὴ κλείνονται καὶ αὐτοὶ καὶ κλείνουν καὶ τοὺς προσκεκλημένους φίλους κυριακάτινα ἀπὸ τίς ἐκδρομές τους!

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βιβλία πού λάβαμε:

— Ἀθαν. Γιαννακοπούλου: Πίνδος 1940 Θεσσαλονίκη.

— Χαρ. Δ. Πέτσου: Ἡ Πηνελόπη σὲ Ἡπειρωτικὸ χῶρο. Ἀθήνα 1978.

— Ε. Γ. Πρωτοφάλης. Τὸ νόημα καὶ τὸ διδάγμα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου. Ἀθήνα 1978.

— Ἀνδρέα Η. Μιχαλοπούλου: Ψυχογραφήματα. Ἀθήνα 1978.

— Σπύρου Ι. Καμπέρη: Ἐνθυμήσεις τῆς ζωῆς μου. Ἰωάννινα 1978. Ἐπιμέλεια Κ. Νικολαῖδη.

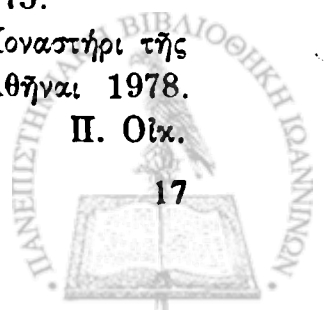
— Κώστας Ν. Νικολαῖδης: Νόστιμον ἡμαρ. Ἰωάννινα 1978.

— Πέτρ. Γαρουφαλιά: Ὁ «Ἀσπίδα». Ἀθήνα 1977.

— Πέτρου Γαρουφαλιάς. Πύρρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου. Βραβεῖο Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἀθήνα 1975.

— Πάνου Ι. Βασιλείου. Τὸ Μοναστήρι τῆς Τατάρνας Εὐρυτανίας. Ἀθήνα 1978.

Π. Οἶκ.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΟΥ ΚΑΘΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΚΑΛΕΣΤΟΙ ;

Ἀπόλυτος σεβασμὸς στὰ τοπικά ἔθιμα, πού στήριζαν αἰῶνες τὴν κοινωνία στὰ πόδια τῆς. Εὐγένεια συμπεριφορᾶς ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς οἰκογένειας, τῆς φάρας, τοῦ χωριοῦ.

Δύο περιστατικά μᾶς δίνουν ἀνάγλυφτ, τὴν ἀγάπη τῶν ἀδερφῶν καὶ τὸ σεβασμὸ τῶν νέων ἀνθρώπων πρὸς τοὺς παλινοὺς συγχωριανοὺς τους.

Ἡπειρωτικὸ εἶναι τὸ τραγοῦδι, πού ὑπόθεσή του ἔχει τὸν ἔρωτα τῆς νύφης πρὸς τὸν κουνιάδο τῆς καὶ πού τὸν σπρώχνει στὸ ἔγκλημα γιὰ νὰ νομιμοποιήσουν τίς σχέσεις τους, μὰ ἐκεῖνος δὲ στέργει τελικὰ καὶ ἀντὶ νὰ σκοτώσῃ τὸν ἀδερφό του:

θγάζει τὸ σπαθάκι του λιανὰ - λιανὰ
τὴν κάνει
λιανὰ - λιανὰ τὴν ἔκαμε στὸν ἥλιο
τὴν ἀπλώνει
ἀπὸ τὸν ἥλιο στὸ σακκὶ καὶ ἀπ' τὸ σακ-
κὶ στὸ μύλο.

— Ἄλεσε μύλε, ἄλεσε τῆς κ ο ὑ ρ θ α ς¹
τὸ κεφάλι
κάμε τ' ἀλεύρι κόκκινο καὶ τὸ π α -
σ π ᾶ λ ι² μαῦρο
γιὰ νὰ ῥχωνται οἱ θιορρες νὰ θάνουν
τὸ φτιασίδι
νὰ ῥχωνται οἱ γραμματικοὶ νὰ πᾶ-
ρουν τὸ μελάνι

Ἀπὸ δυὸ μαλωμένα ἀδέρφια ὁ ἕνας, ὁ μικρὸς κάνει τὸ γάμο του καὶ δὲν καλεῖ τὸν ἀδερφό του. Ἡ γυναῖκα τοῦ μεγάλου

βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ δάλη καὶ ἄλλη σφήνα ἀνάμεσά τους.

— Εἶδες ὁ προκαμένος; Δὲ μᾶς κάλεσε. Κάλεσε ὅλο τὸ χωριό.

— Τοιμάσου γυναῖκα νὰ πάμε!

— Ποῦ νὰ πάμε; Ἀκάλεστοι; Ὅχι δὲν πάω πουθενά.

— Τοιμάσου, γυναῖκα γιατί ἀλλοκῶς σὲ χωρίζω.

Τὴν ἔβαλε καὶ ζύμωσε τὴν πιὸ μεγάλη μ π ο υ γ ᾶ τ σ α, 5 - 6 ὀκάδες. Διάλεξε καὶ ἕνα ἄρνι 15 - 16 ὀκάδες καὶ ἀφοῦ τὸ ἔβαψε κόκκινο κινήσαν Κυριακὴ ἀνήμερα γιὰ τὸ γάμο.

Ὅταν ζυγῶσαν στοῦ γαμπροῦ τὸ σπῆτι ἔγινε μεγάλη ἀναταραχὴ. Ἀνησυχήσαν ἀπὸ μέρος τοῦ μήπως ἀνάψη πάλι τὴ ἔχθρα μὲ τοῦ ἀκάλεστοῦ τὸν ἐργασί. Ὅμως ὁ ἀδερφὸς προχωρεῖ χαμογελαστός.

— Ποῦ κάθονται οἱ ἀκάλεστοι, ἀδερφέ μου;

— Στὰ δεξιά, ἀδερφέ μου ἀγαπημένε, τοῦ ἀπαντάει ὁ μικρὸς καὶ τὸν πήρε καὶ τὸν ἔβαλε στὰ δεξιά του, στὸ τραπέζι, ἐνῶ τὰ λ α λ ο ὑ μ ε ν α βαροῦσαν, τὰ τραγοῦδια συνεχίζονταν καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν δρύσες ἀπὸ τῶν ἀγαπημένων ἀδερφῶν τὰ μάτια.

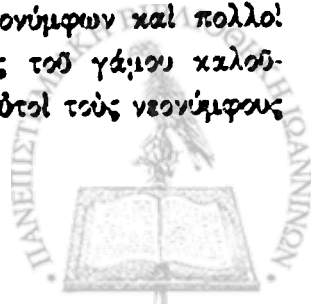
1. κούρβα — ἀνήθικη, πόρνη.

2. πασκάλι — μπροστινιζικό, ἰσθμὸς μελάνης.

ΧΑΛΛΑΛΙ ΣΟΥ ΜΩΡ' ΝΥΦΗ!

⋮

Οἱ συγγενεῖς τῶν νεονύμφων καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς καλεσμένους τοῦ γάμου καλοῦσαν μὲ τὴ σειρά τους αὐτοὶ τοὺς νεονύμφους

ΑΛΕΞ. Κ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ

ΧΑΡΑΛ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΣ ΠΡΟΜΑΧΟΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(“Ένα βιβλίο που δέν μπορεί νά λείπει από
καμιά Ήπειρωτική Βιβλιοθήκη).

Τό Στρατηγεῖο τῆς VIII Μεραρχίας στά Γιάννινα. Τό
ἱστορικό Ὁρολόγι στήν παλιά του θέση ἀπέναντι.

μετά τὸ γάμο καί τοὺς κάνανε χ α σ ι-
σ ο υ ν τ ἔ (χαλδᾶ) μέ βούτυρο καί ν ι σ ε
σ τ ἔ πρὸς τιμὴ τους. Ἔτσι οἱ νεόνυμφοι
μέρες μετά τὸ γάμο ἐπισκέπτονται τὰ σπί-
τια αὐτῶν, πού τοὺς ἐτίμησαν κι ἦρθαν
στό γάμο τους. Χαιρετοῦν ὅσους συναντοῦν
στό δρόμο καί ἡ νύφη ὑποκλίνεται καί φι-
λεῖ τὸ χέρι τῶν γνωστῶν, μά καί τῶν ἡ-
λικιωμένων ἀγνωστῶν καί φιλοδωρεῖται
ἀπ' αὐτούς.

Ἔνα ζευγάρι νεονύμφων στή Δρό-
βιανη ἔκανε τίς τυπικές αὐτές ἐπισκέψεις.
Ἡ δεκαεφτάχρονη ξενοχωρίτισσα νύφη, ἔ-

σκυψε καί φίλησε τὸ χέρι κι ἐνός γύφτου,
πού συνάντησαν στό δρόμο.

Συγκινημένος ὁ γύφτος ἔβγαλε ἀπὸ
τὸ μαντήλι του τὴ μοναδική περιουσία,
πού εἶχε: Ἐνα μ ε τ ζ ἦ τ ι.

—Χαλάλι σου, μῶρ νύφη, τῆς εἶπε,
γιατί πρώτη φορά φιλήθηκε γύφτου χέρι
ἀπὸ νύφη!

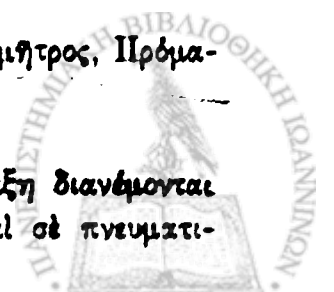
Καί εἶχε δίκην, γιατί τὰ ἔθιμα ἀν ἐπέ-
βαλαν τὸ χειροφίλημα, διμῶς αὐστηρά ἀ-
παγόρευαν τοῦτο γιά γύφτους.

α.χ.μ.

(ἀπὸ σελίδα 2 ἐξωφύλλου)

25. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Ἰωάννης Βηλαράς, ὁ Ἡπειρώτης ἱατροφιλόσοφος, ποιητῆς καὶ λόγιος, 1969.
26. ΖΗΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ: Σπύρος Χασιώτης, ὁ Ἡπειρώτης πατὴρ τῆς Γεωργίας, 1969.
27. ΒΑΣΙΛΗ ΚΡΑΨΙΤΗ: Τὸ νόημα τοῦ Σουλίου, 1969.
28. ΒΙΒΗΣ ΔΗΜ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ καὶ οἱ Ἡπειρώται Ἐθνικοὶ Ἐδεργέται, 1970.
29. Κ. Δ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ: Αἱ Ἡπειρώτισσαι εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας, 1970.
30. ΙΩΑΝ. ΒΟΓΑ: Ἡ θέσις τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος, 1970.
31. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ: Ἡπειρώται δημοσιογράφοι στὴ Ρουμανία, Θωμᾶς Πασχίδης, 1970.
32. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ἀπόστολος Ἀρσάκης καὶ ἡ Φιλεκαπαι-
δευτικὴ Ἐταιρεία, 1970.
33. ΙΩΑΝ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ: Ἡ πνευματικὴ κατάστασις στὰ Γιάννινα στὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνος, ὅπως τὴν εἶδαν οἱ ξένοι περιηγηταί, 1971.
34. ΑΘΑΝ. ΣΟΥΡΑ: Ἡ συμβολὴ τῶν Ἀδελφῶν Ριζάρη εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, 1972.
35. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Κομπογιαννίτες, Ματσουκάδες, οἱ ξακου-
σμένοι αὐτοδίδακτοι γιατροὶ ἀπ' τὸ Ζαγόρι τῆς Ἡπέρου, 1972.
36. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ: Ἡπειρώται δημοσιογράφοι στὴ Ρουμανία. Σπ. Σίμος
— Ζαχ. Σαρδέλλης κλπ. 1973.
37. ΓΡΗΓ. ΓΚΙΖΕΛΗ: Ἡ λειτουργία τῶν Βορειοηπειρωτικῶν τραγουδιῶν
τῆς ἀγάπης, 1973.
38. Γ. Θ. ΜΑΡΑΖΙΩΤΗ: Ὁ Ἡπειρώτης Ἐναπόστολος Πέτρος Ἡπίτης,
1973.
39. Β. Γ. ΒΕΤΣΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁ γάμος στὴν Πυρσόγιαννη τὰ παλιὰ τὰ χρό-
νια, 1973.
40. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ: Λαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ. Ἡπειρώτες μ-
στόροι καὶ γεφύρια, 1973.
41. ΔΗΜ. Τ. ΝΟΤΗ ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Ἀγῶνες ἐλευθερίας, 1973.
42. ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ: Χριστόδουλος Κλονάρης, Ζαγορίτης, 1975.
43. ΕΤΑΓ. Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: Παραλειπόμενα καὶ κατάλοιπα τοῦ παναρ-
χαίου πρώτου ἐν Ἡπέρω Μαντείου Δωδώνης, 1975.
44. ΕΜΜΑΝ. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ: Ἡ Ἡπέρος καὶ τὸ Εἰκοσιένα, 1975.
45. ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ: Ὁ Παρομιμακὸς λόγος τῶν Ἡπειρωτῶν 1976.
46. ΠΑΥΛΟΥ Γ. ΔΕΛΛΗΠΟΡΤΑ: Μνήμη Γεωργίου Γκάλγκου, 1977.
47. ΑΘ. ΚΙΤΣΟΥ: Θεοπρωτικὴ Γῆ, 1977.
48. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ: Χαράλαμπος Κατσιμητρος, Πρόμα-
χος τῆς Ἡπέρου, 1978.

ΣΗΜ. —Οἱ ἐκδόσεις τῆς Ἐταιρείας κατὰ Καταστατικὴν διάταξιν διανέμονται
ἑωρεῖαν σὲ βιβλιοθήκας, Ἰνστιτούτα, Σχολεῖα τῆς Ἡπέρου καὶ σὲ πνευματι-
κοὺς ἀνθρώπους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ένα γράμμα για σας

Ἀγαπητή κυρία - Ἀγαπητέ κύριε,

Στά 25 χρόνια γιορτάζονται συνήθως οἱ ἀργυροὶ γάμοι.

Ἐμεῖς λοιπὸν γιορτάζουμε φέτος τὴν χρυσή μας ἐπέτειο μαζί σας.

Γιατὶ φέτος συμπληρώνονται 50 ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ δειλά-δειλά οἱ πρῶτες Ἑλληνίδες νοικοκυρές (ἢ μαμά σας, ἢ γιαγιά σας, κάποιον δικό σας ἀγαπημένο πρόσωπο) μαγείρεψαν γιὰ πρώτη φορὰ μακαρόνια MISKO.

50 ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἀκούστηκε ἡ βροντερὴ φωνὴ τοῦ καλόγερου "Ἀκάκιε τὰ μακαρόνια νὰ εἶναι MISKO" Μισὸς δηλαδὴ αἰώνας.

Σ' ὄλο αὐτὸ τὸ διάστημα τὰ μακαρόνια MISKO ἔμειναν πρῶτα σὲ κατανάλωσι. Αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖο. Ὁφείλεται σ' ἐκεῖνο ποὺ συνήθως τὸ λένε ἀμοιβαία ἐκτίμησι. Σεῖς ἔχετε καλὸ γούστο. Καὶ ἡ MISKO δὲν σκέφτηκε ποτὲ τὸ παραπάνω κόστος ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ ἐπιτύχη κορυφαία ποιότητα.

Χρησιμοποίησε πάντοτε διαλεγμένα σιμιγδάλια, πάντοτε τὰ πιὸ σύγχρονα μηχανήματα, ἀκολούθησε τὸν πιὸ ἐξελιγμένο τρόπο (know-how) παραγωγῆς. Ἀποτέλεσμα. Τὰ MISKO ὄχι μόνον εἶναι τὰ πρῶτα μακαρόνια στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ἐξάγονται ἐξακολουθητικὰ σὲ σοβαρὲς ποσότητες, στὴν Ἰταλία, στὴν ὑπόλοιπη Εὐρώπη, στὴν Ἀμερική, στὸν Καναδὰ καὶ στὴν Μέση Ἀνατολή.

Σήμερα ἓνα στὰ τρία σπιτία μαγειρεύει MISKO.

Νομίζουμε λοιπὸν ὅτι ἓνα ἀπλὸ εὐχαριστῶ δὲν φτάνει. Σὰς γράφουμε αὐτὸ τὸ γράμμα, γιὰ νὰ σὰς ὑποσχεθοῦμε ὅτι ἡ MISKO θὰ συνεχίσει ἀκούραστα τὶς προσπάθειές της γιὰ νὰ σὰς προσφέρῃ ὅ,τι καλύτερο μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ στὴν παγκόσμια βιομηχανία τῶν ζυμαρικῶν.

Σὰς εὐχαριστοῦμε ἄλλη μιὰ φορὰ γιὰ τὴν ἀγάπη σας.

MISKO

1927 - 1977

MISKO

50 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΑ

ηρθε το νέο

PEUGEOT 305

το φθηνότερο ακριβο αυτοκίνητο

Ηρθε τώρα και στην Ελλάδα το νέο PEUGEOT 305, το αυτοκίνητο που
1000 εντυπωσιάζει την Ευρωπαϊκή αγορά

Το νέο PEUGEOT 305 είναι η καλύτερη και πιο αξιόλογη
τεχνολογικών αντιλήψεων στην τρέχουσα αυτοκίνητου

Συνδυάζει ταυτόχρονα αισθητική ασφάλεια άνεση οικονομικά,
επεξεύση και άντοχη

ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

α) Δυνατότητες που μόνο μεγαλύτερα του αυτοκίνητα μπορούν να
προσφέρουν

β) Τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία και

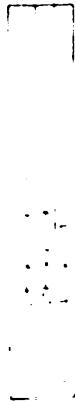
γ) Επειδή είναι PEUGEOT η μεγαλύτερη τιμή αντικατάστασης οπο

κάθε άλλο αυτοκίνητο

Μικρό κόστος το βεωρήσουν λίγο άκριτο αν όμως σκεφθούν τα

πλεονεκτήματά του. Ηδ συμφωνήσουν ότι

το νέο PEUGEOT 305 είναι το φθηνότερο ακριβο αυτοκίνητο!!

PEUGEOT

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

